

**ANCAK BİRLİKTE
MÜCADELEYİLE
BAŞARABİLİRİZ**

17 Nisan günü yapılan seçimle göreve gelen İstanbul Tabip Odası'nın yeni Başkanı **Prof. Dr. Nergis Erdoğan**'la hekimlik mesleği, hekim sorunları, yeni dönem çalışmaları hakkında söyleştik.

► SF32

**İSTANBUL
TABİP ODASI**

Hekim Sözü

İSTANBUL TABİP ODASI YAYIN ORGANI • SAYI: 21 • MAYIS-HAZİRAN 2022

05

Hekimler Beyaz Miting'de buluştu

Türk Tabipleri Birliği ve sağlık emek-meslek örgütlerinin çağrısını yaptığı "Emek Bizim Söz Bizim, Sağlık Hepimizin" başlıklı Beyaz Miting, 29 Mayıs 2022 günü Ankara Anıtpark'ta gerçekleşti.

07

17 Nisan Sağlıkta Şiddete Karşı Mücadele Günü

Dokuz yıl önce sağlıkta şiddet sonucu kaybettiğimiz meslektaşımız Dr. Ersin Arslan'ın ölüm yıldönümünde ülke genelinde yapılan basın açıklamalarında hayatını kaybeden sağlık çalışanları anıldı.

40

7406 Sayılı Kanun'un getirdikleri: Müjde mi?

Malpraktis konularına ilişkin maddeler içeren kanun teklifi, TBMM'de kabul edildi ve 27 Mayıs 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

DOSYA:

HEKİMLER VE SENDİKA

► SF16

"TÜKENMEYEN" HEKİMLİK

DR. ALİ ÖZYURT

Dr. Ali Özyurt,

Ülkemizin dört bir yanında sağlık ve hekimlik ortamına dair derdi, söyleyecek sözü olan herkesin dostu, hekimlerin yol arkadaşı, yokluğu her daim hissedilen, İstanbul Tabip Odası'nın emektarı, mücadeleci bir hekim...

Edebiyat ve sanat kapısından girerek, eylemle-söylemle ulaşılamayanlarla buluşmayı başaran, uzmanlık eğitimi, hekimlerin çalışma koşulları, tükenmişliği başta olmak üzere aynı anda birden çok başlıkta üretkenliği yaşam tarzı haline getirmiş meslektaşımız. Tabip odamızın hemen her etkinliğinde sözü olan, oda binamızın hemen her köşesinde derin izler bırakan, eksikliği sürekli hissedilen mücadele arkadaşımız.

Yoğun bir emekle hazırlanmış, "hekimlik ve tükenmişlik" üzerine makalelerin yanı sıra sevgili Ali Özyurt'un en yakınlarından veda yazıları içeren bu kitabı yayınlamak İstanbul Tabip Odası için bir sorumluluk olmanın yanı sıra tarihsel bir görev aynı zamanda.

Her zaman özlemle hatırlayacağımız sevgili Dr. Ali Özyurt'un değerli anısına saygıyla...

**İSTANBUL
TABİP ODASI**

Meslek örgütümüzün gücüne güç katacağız

Gelenek bozulmadı. Demokratik Katılım Grubu adayları olarak 17 Nisan'da yapılan İstanbul Tabip Odası (İTO) seçimini, kullanılan oyların % 87'sini alarak kazandık. Bizi bu göreve layık gören meslektaşlarımıza teşekkürü borç biliriz.

"Sağlıkta Dönüşüm Programı" adı altında yürütülen sağlık politikalarının hekimler ve sağlık çalışanları üzerindeki yıkıcı etkilerinin en can yakıcı biçimde ortaya çıktığı bir dönemde görevi devraldığımızın farkındayız.

Bu programla bir yandan sağlık çalışanlarının özlük hakları ve kazanımları törpülendi diğer yandan elde kalan kamu sağlık kurumları çökertildi. Sonuçta hem pandemi koşullarında ölümüne çalışan hekim ve sağlık emekçilerinin çalışma koşulları hem de halkın nitelikli ve ücretsiz sağlık hakkına ulaşımı piyasanın isteği doğrultusunda gaspedildi.

İTO ve çatı örgütümüz Türk Tabipleri Birliği (TTB), başından beri isabetli öngörülerle bu piyasacı programlara karşı çıktı. Kararlı ve güçlü biçimde işyerlerinde, yayınlarıyla olacakları anlattı, sonuçları başından belli olan bu sürecin karşısında yer aldı, mücadele etti. Kamucu, koruyucu hizmetleri önceleyen, basamaklı, nitelikli, ulaşılabilir, anadilde sağlık hakkının ısrarlı savunucusu oldu.

Bugün Sağlıkta Dönüşüm'ün ne halka ne de hekimlere vadedecek bir şeyinin kalmadığı, iflas ettiği bir dönemden geçiyoruz. Maaşlarımız günden güne erimekte, şiddet ve malpraktis tehdidi altında çalışma koşullarımız kötüleşmekte. İTO ve TTB acilen çözülmesi gereken sorunlarını içeren taleplerini 2021

Ağustos ayından bugüne dek basın açıklamalarıyla, Beyaz Yürüyüşler'le, Beyaz Forum'la, Beyaz G(ö)revler'le ve geçen ay 29 Mayıs'ta Ankara'da yapılan Beyaz Miting ile Sağlık Bakanlığı'na iletti, çözüm üretilmesi için alanlarda sesini yükseltti. Ancak muhatabı Sağlık Bakanlığı'ndan içten ve tatmin edici hiçbir yanıt alamadı. Meslek örgütümüz önümüzdeki dönemde somut adımlar atılmadığı takdirde üretimden gelen gücünü kullanacağını Beyaz Eylemler'e devam edeceğini açıkça ilan etti.

Nitekim Haziran ayında bir yasa tasarısı daha isteklerimizin göz ardı edildiğinin göstergesi olarak önümüze kondu. Buna karşılık 15 Haziran 2022'de tüm ülkede sağlık çalışanları bir günlük iş bırakma G(ö)rev'i yaparak, tek ses tek yürek olarak hizmet üretiminden gelen gücünü ortaya koydu.

Önümüzdeki dönem; itibarsızlaştırılan, ekonomik ve sosyal hakları budanmış, tükenmişlik içinde, çalışma koşulları giderek kötüleşen hekimlerin biriktirdiği enerjinin dışa vuracağı bir dönem olacak. Mesele bu biriken enerjinin ne şekilde ve nereye kanallize olacağıdır. Meslektaşlarımızın işyerlerinde yanlarında hissettiği, yayınlarıyla, açıklamalarıyla güncel gelişmeleri en doğru ve hızlı şekilde yorumlayan bir meslek örgütü olmayı hedefliyoruz.

Özlük haklarımız ve çalışma koşullarımızın hak ettiğimiz düzeye gelmesinin tek yolunun meslektaşlarımızla dayanışmak olduğunu biliyoruz. Bu dayanışmadan doğacak büyük enerji, geleceğimizden gelen birikimle birleştğinde arzuladığımız bir Türkiye sağlık ortamını hep beraber kurabileceğimize inanıyoruz.

Hekim Sözü

İki ayda bir yayınlanır.
Yıl:4 • Sayı: 21 • Mayıs-Haziran 2022

İstanbul Tabip Odası'nın
bilimsel, kültürel, aktüel yayın organıdır.

İstanbul Tabip Odası
Yönetim Kurulu Adına İmtiyaz Sahibi:
Dr. Cegergun Polat

Sorumlu Müdür:
Dr. Ertuğrul Oruç

Sayı Editörleri:
Dr. Süheyla Ekemen
Dr. Ali Çerkezoğlu

Yayın Kurulu:
Dr. Süheyla Ağkoç
Dr. Ali Çerkezoğlu
Dr. Yasemin Demirci
Dr. Süheyla Ekemen
Dr. İsmail Gönen
Dr. Ekim Nehir
Dr. Ertuğrul Oruç
Dr. Osman Öztürk
Dr. Okan Toygar

Sayfa Tasarımı:
Alaattin Timur

İletişim Adresi:
Türkocağı Cd. No: 9, 34440
Cağaloğlu, İstanbul

Tel: 0212 514 02 92

Faks: 0212 513 37 36

E-posta:
hekimsozu@istabip.org.tr

Web:
www.istabip.org.tr

Basım Yeri:
Alper Basım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Gümüşsuyu Caddesi
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi
4NA24 Topkapı-İstanbul
0 212 613 34 83
www.alperbasim.com

İmzalı yazıların düşünsel sorumluluğu
yazarına aittir.

Bu dergideki ilan ve reklamlardaki sözü edilen
ürün ve hizmetlerin etkinliği veya niteliği İstanbul
Tabip Odası'nın garantisi altında değildir.

Hekim Sözü dergisi talep halinde
okurlarımızın posta adresine karşı ödemeli
kargo ile gönderilmektedir.
Talepleriniz için:
0212 514 02 92
numaralı telefondan iletişim kurabilirsiniz.

Yayın Kurulundan...

Milyonlarca insanın ölümüne neden olan, yıkıcı etkilerini hala gözlemlediğimiz COVID-19 Pandemisi henüz tamamen bitmemiş olsa da şiddetinin azaldığı, sosyal hayatta yüzden çıkarılan maskelerin çantaya konmayıp elde dolaştırıldığı günlerden geçiyoruz.

Derin bir ekonomik ve siyasi krizle yüzyüze kalan ülkemizde seçim tartışması en önemli gündem maddesi olmayı sürdürürken, iki yıllık periyodu tamamlanan odamızda demokratik seçimler yapıldı. Kurullarımız yenilendi.

Geçen dönem odamız yönetim kurulu, onur kurulu ve denetleme kurulunda görev yapan arkadaşlarımıza teşekkür ediyor, yeni seçilenlere başarılar diliyoruz.

Bu sayımızda, yeni yönetim kurulumuzu tanıtan ve odamızın "birlikte yönetme" iddiasındaki "Temsilciler Kurulu" yazıları işleyişimizi, TTB öncülüğünde aylardır sürdürdüğümüz "Emek Bizim Söz Bizim Sağlık Hepimizin" etkinliklerinin bir devamı olarak Ankara "Beyaz Mitingi" yazısı mücadele programımızı özetliyor.

Sağlık ortamındaki şarlatanlığa karşı "Geleneksel, Alternatif ve Tamamlayıcı Sağlık Uygulamaları (GATSU) Bildirgesi"ni okuyuculara sunmak nasıl ki bir zorunluluksa, kadın kolumuzun "Vazgeçemeyiz; çünkü İstanbul Sözleşmesi yaşatır!" yazısı da takip gerektiren bir başka temel başlığımız.

Dergimizde yine odamızdan haberleri, Ekim Nehir'in "kara mizah, polişiye ve politika başlığı ile tanıttığı "Sen, Ben, Lenin" filmi ve Yasemin Demirci'nin gözünden 'Gençlerle Baş Başa Yapay Zeka' kitap eleştirisini zevkle okuyacağınıza inanıyoruz.

Bu sayıda dosyamızın konusunu "Hekimler ve Sendika: İhtiyaç mı? Zorunluluk mu?" diye belirledik. Sendikalaşma dalgasının muhatabı; "Hekim-Sen", "Tabip-Sen" ve "Hekim Birliği" yöneticilerinin sendikalarını tanıtan yazılarına yer verdik. Dr. Ali Çerkezoğlu'nun sendika tartışmasına TTB ve Tabip odaları perspektifinden bakan ve eleştiri - özeleştirisi içeren yazısı bu tartışmayı zenginleştiriyor. Dosyada ayrıca yeni başkanımız Dr. Nergis Erdoğan'la yapılmış ve odamızın görüşlerini içeren "Ancak birlikte mücadele ile başarabiliriz" başlıklı röportaj yer alıyor.

On yıllardır "Örgütlü Emek - Sağlıklı Toplum" perspektifini savununlar olarak, emeği ile yaşamını sürdüren herkes gibi hekimlerin de örgütlü olmasını, sendikalaşmasını, Tabip Odalarına yasal zorunluluk dışında gönüllü ve aktif üye olmalarını savunduk, savunmaya devam edeceğiz.

Havaların ısındığı, tatil ihtiyacının baskın hale geldiği günlerden geçiyoruz. Hepinizin güzel bir yaz geçirmesi dileğimizi iletiyor, hayvanların bu gezegendeki dostlarımız olduğunu akıldan çıkarmadan Kurban Bayramınızı kutluyoruz.

İyilikle kalın...

05 ODAMIZDAN
BİNLERCE HEKİM VE SAĞLIK
ÇALIŞANI BEYAZ MİTİNG'DE
BULUŞTU

07 ODAMIZDAN
SAĞLIKTA ŞİDDETE KARŞI
MÜCADELE GÜNÜ

09 ODAMIZDAN
TEMSİLCİLER KURULU
SEÇİMLERİ BAŞLADI

10 ODAMIZDAN
COVID-19 PANDEMİSİ
BİTMEDİ, KONTROL ALTINDA

14 ODAMIZDAN
DT. SEVİNÇ ÖZGÜNER
İNSAN HAKLARI, BARIŞ VE
DEMOKRASİ ÖDÜLÜ

36 KADIN
VAZGEÇMEYİZ; ÇÜNKÜ
İSTANBUL SÖZLEŞMESİ YAŞATIR

38 ETİK
GELENEKSEL, ALTERNATİF VE
TAMAMLAYICI SAĞLIK
UYGULAMALARI BİLDİRGESİ

40 HUKUK
7406 SAYILI KANUN'UN
GETİRDİKLERİ: MÜJDE Mİ?

46 TABİP ODASI'NDAN HABERLER

48 İNGİLİZCE BULMACA

DOSYA

HEKİMLER VE SENDİKA

İHTİYAÇ MI
ZORUNLULUK MU?

16

ANMA

12

BARIŞ VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE
YİĞİT, KARARLI VE ÖZVERİLİ BİR HEKİM;

DT. SEVİNÇ ÖZGÜNER

ETİK

38

**GELENEKSEL,
ALTERNATİF VE
TAMAMLAYICI SAĞLIK
UYGULAMALARI (GATSU)
BİLDİRGESİ**

SİNEMA

42

**SEN
BEN
LEWİN**

Yönetim kurulumuz yeni dönemin ilk toplantısını ve görev dağılımını gerçekleştirdi

17 Nisan 2022 Pazar günü Selçuk Mesleki Teknik Anadolu Lisesi ve Çapa Fen Lisesi'nde gerçekleştirilen İstanbul Tabip Odası seçimini oyların yaklaşık %87'sini alan Demokratik Katılım Grubu kazandı.

Değerli Meslektaşlarımız,

İstanbul Tabip Odası'nın 17 Nisan 2022 tarihinde yapılan seçiminde görev gelen Yönetim Kurulu ilk toplantısını 26 Nisan 2022, Salı günü Odamız Çağaloğlu binasında gerçekleştirdi.

Yönetim Kurulu toplantısında görev dağılımı aşağıdaki gibi gerçekleştirildi:

Dr. Nergis Erdoğan (YK Başkanı)

Dr. Ertuğrul Oruç (Genel Sekreter)

Dr. Hacer Aysen Yavru (Sayman Üye)

Dr. Cegergun Polat (Veznedar Üye)

Dr. Esin Tuncay (Üye)

Dr. Tamer Yazar (Üye)

Dr. Saffet Ercan (Üye)

Yeni dönemde de meslektaşlarımızdan aldığımız güçle hekimler için, özlük haklarımız için, mesleğimizin ve ülkemizin geleceği için mücadeleyi sürdürmeye kararlıyız.

Katkı ve katılım sağlayan, bu büyük sorumluluğu bizlere veren tüm meslektaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

BİNLERCE HEKİM VE SAĞLIK ÇALIŞANI BEYAZ MİTING'DE BULUŞTU:

Emek bizim söz bizim, sağlık hepimizin!

Türk Tabipleri Birliği (TTB) ve sağlık emek-meslek örgütlerinin çağrısını yaptığı “Emek Bizim Söz Bizim, Sağlık Hepimizin” başlıklı Beyaz Miting, 29 Mayıs 2022 günü Ankara Anıtpark’ta gerçekleşti.

Sağlığın farklı alanlarından binlerce emekçi, Türkiye’nin dört bir yanından gelerek Anıtpark’ı doldurdu. Kortejlerde genç hekimler ve genç sağlık çalışanlarının yoğun bir katılım sağlaması dikkat çekti. Emek ve meslek örgütleri, demokratik kitle örgütleri ve siyasi partiler ile CHP ve HDP milletvekilleri de mitinge destek verdi.

Miting alanında “Sağlıklı bir gelecek ellerimizde”, “Karanlığa karşı mesleğimize sahip çıkıyoruz”, “Sermayeye değil, sağlığa bütçe”, “Sağlıkta şiddet sona ersin”, “5 dakikada hekimlik yapılmaz, 5 dakikada sağlık olmaz”, “Ek ödeme değil, tek ödeme”, “Emeğimizin karşılığı insanca yaşanabilir gelir istiyoruz”, “Şehir-şirket hastanelerinden vazgeçilmelidir”, “36 saat nöbet öldü-

rüyor” yazılı dövizler taşındı. Sağlıkta şiddet sonucu 29 Mayıs 2015’te yitirdiğimiz Dr. Kamil Furtun için hazırlanan pankart da miting alanında yer aldı.

Miting, COVID-19 ile mücadele ve sağlıkta şiddet sonucu yaşamını yitiren sağlık çalışanları için bir dakikalık saygı duruşunda bulunulmasıyla başladı. Ankara Valiliği’nin Beyaz Miting’in örgütlenme sürecindeki yasakçı ve

engelleyici tavrı da kürsüden kınandı. Daha sonra mitingin çağrıcısı olan 7 örgütün yöneticileri hazırladıkları açıklamaları yaptı.

TTB Merkez Konseyi Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı sözlerine şöyle başladı: “Emeğimizi değersizleştirilenlere karşı, bizi küçücük poliklinik odalarına sıkıştırıp birbirimizden ayıranlara, performansa mecbur edip yoksullaştıranlara, sağlıkta dönüşümün tahrip ettiği sağlığımızın günah keçisi yapanlara, bitmeyen günlere hapsedip tüketerek kamyon altına sürenlere inat değerimizin farkındayız. Biz sağlığımızı

korumak için, nitelikli, etik değerlerimizle bütünleştirdiğimiz bir hekimliği sürdürebilmek için mücadele ederken, bugün Ankara’da hep birlikte ‘Emek Bizim, Söz Bizim, Sağlık Hepimizin’ diye bir kez daha seslerimizi, direncimizi birbirine katıyoruz.”

Taleplerinin tüm topluma dönük olduğunu, sağlıksızlık üreten ne varsa ona karşı mücadele ettiklerini söyleyen Korur Fincancı, sağlık çalışanlarını yabancılaşmaya, parçalayıp bölmeye, düşmanlaştırmaya inat birlikte değiştirebilmenin gücüyle alanda olduklarını ifade etti. Korur Fincancı, Edip

Cansever’in Umuş şiirine atıfla “Gelin, o yeni başlangıçları birlikte var edelim” diyerek konuşmasını noktaladı.

Korur Fincancı’nın ardından TTB Tıp Öğrenci Kolu ve SES Öğrenci Komisyonu’nu temsilen Esmâ Eylem Dede, BDS Genel Başkanı Can Kirişçi, Tarım Orkam-Sen Genel Başkanı Ahmet Keleş, SHUDER Genel Başkanı Ramazan Yücel, Tüm Rad-Der Genel Başkanı Heybet Aslanoglu, Dev Sağlık-İş MYK üyesi Cumali Bolat, SES Eş Başkanı Selma Atabey ve KHK’li sağlık çalışanlarını temsilen Aslıhan Han da konuşmalarını yaptı.

SAĞLIKTA ŞİDDETE KARŞI MÜCADELE GÜNÜ

Bu şiddet sona ersin!

“

Dokuz yıl önce sağlıkta şiddet sonucu kaybettiğimiz meslektaşımız Dr. Ersin Arslan'ın ölüm yıldönümünde ülke genelinde basın açıklamaları yapıldı. Dr. Ersin Arslan'ın ölüm yıldönümü olan 17 Nisan günü Türk Tabipleri Birliği tarafından “Sağlıkta Şiddete Karşı Mücadele Günü” ilan edilmişti.

”

Sağlıkta şiddet sonucu aramızdan kopartılan sağlık çalışanlarını anmak, sağlıkta şiddetin son bulması çağrımızı yinelemek üzere İstanbul'da da basın açıklaması yapıldı.

İstanbul Tabip Odası (İTO) 16 Nisan 2022, Cumartesi günü 13.30'da Genel Kurulu'nun yapılacağı Şişli Nazım Hikmet Kültür Merkezi'nin önünde Genel Kurul'a geçmeden önce anma toplantısı ve basın açıklaması yaptı.

İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurulu üyeleri, Oda üye ve temsilcilerinin yanı sıra, Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem

Korur Fincancı'nın da bulunduğu etkinlik sağlıkta şiddet sonucu kaybettiğimiz sağlık çalışanlarının fotoğrafları eşliğinde saygı duruşu ile başladı.

Açılış konuşmasını İTO Genel Sekreteri Dr. Osman Küçükosmanoğlu'nun yaptığı etkinlikte basın açıklamasını İTO Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Pınar Saip okudu.

Yapılan açıklamada şunlar dile getirildi:

“Dr. Ersin Arslan'ı ve son 20 yıl içinde öldürülen diğer 10 meslektaşımızı; sadece öfkeli hasta ve yakınları değil,

mevcut sağlık sisteminin ağır sorunları aramızdan almıştır. Bu sorunları gidermek siyasi iktidarın sorumluluğundadır. Ancak sağlıkta şiddetin azalmasını sağlamak yerine; şiddet sarmalını besleyecek, büyütecek bir tutumda ısrarcı olunmuştur. Bu tutum sonucunda şiddet yayılmış, olağanlaşmıştır. Sağlıkta şiddet, artık sorun çözme aracı olarak başvuru olan doğal bir davranış ve düşünce biçimine dönüşmüştür. Hekime ve tüm sağlık çalışanlarına hakaret, küfür, tehdit, aşağılama, darp ve hatta cinayet; sorunlar karşısında başvuru olan genel geçer bir yöntem haline almıştır.

Sağlıkta şiddet, pandemide büyük özveri ile çalışan, her türlü riskle karşı karşıya gelen, yaşamını kaybeden hekimler ve sağlık çalışanlarına rağmen durmamıştır. Sağlıkta şiddeti gösteren Beyaz Kod bildirim sayısı; 2020’de 11.942 iken; 2021 yılında sağlık kurumlarına başvuru sayılarındaki artışa da paralel şekilde sağlıkta şiddet artmış; Beyaz Kod bildirim sayısı 29.826’ya yükselmiştir. TTB’nin yaptığı anket çalışmasına göre hekimlerin %84’ü meslek hayatlarında en az bir defa fiziksel veya sözel şiddete uğramış; ancak bunların yalnızca yarısı Beyaz Kod veya yetkili mercilere bildirimle sonuçlanmıştır. Başka bir anlatımla Beyaz Kod verilerinin buz dağının görünen kısmı olduğunu belirtebiliriz; ancak sadece Beyaz Kod verileri bile 2021 yılında Türkiye’de, günde ortalama 80’den fazla sağlıkta şiddet vakasının yaşandığını göstermektedir.

TTB, defalarca bu şiddet ortamını düzeltecek, rehabilite edecek öneriler sunarken; siyasi iktidar bunlara kulaklarını tıkayarak yanıt vermiştir. Tıkanmış sağlık sisteminin aynı şekilde devam ettirilmeye çalışılması, sağlıkta şiddetin daha da artmasına zemin hazırlamıştır. İktidarın kolaylıkla hazırlayabileceği etkili bir yasal düzenleme bile, şiddeti hiçbir şekilde önleyemeyecek kadük bir düzenleme haline getirilmiştir.

TTB olarak bugüne kadar yaptığımız gibi bundan sonra da toplumun sağlık hakkını iyi hekimlik değerleriyle koruyacağız. Bu topraklarda hekimlik yapabilmek şiddetten uzak güvenli çalışma koşulları, emeğimizin karşılığını alabildiğimiz şartlar sağlanmalıdır. Artık bir hekimin/sağlık çalışanının kılına zarar gelmesine tahammülümüz kalmamıştır. Şiddet öngörülebilir ve önenebilir toplumsal bir sorundur. Bu konuda hekimlerin, kendi yaşam hakları, sağlıklı çalışma yaşamı için seslerini ve güçlerini; her yerde, her koşulda, hep birlikte göstermeye hazır olduklarını bir kere daha belirtmek istiyoruz. Şiddet sona erene kadar mücadelemiz sürecektir.”

Açıklamanın ardından İstanbul Tabip Odası yönetimi ve üyeleri Nazım Hikmet Kültür ve Sanat Evi Salonu’nda Genel Kurulunu gerçekleştirdi.

YENİ DÖNEM TEMSİLCİLER KURULU SEÇİMLERİ BAŞLADI

Birlikte yönetmek için Temsilciler Kurulu

İstanbul Tabip Odası (İTO) Temsilciler Kurulu'nda 2022-2024 döneminde görev alacak temsilcilerimiz için hastanelerde seçimlere başladık.

Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi'nde 2 Haziran 2022 günü eş zamanlı olarak 2022-2024 dönemi Temsilciler Kurulu seçimi yapıldı.

Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yapılan seçime, İTO Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Nergis ERDOĞAN, hastanede görevli TTB Merkez Konseyi Delegatesi Dr. Eylül YERAL ve önceki dönem delege ve temsilcilerimizden Dr. Ejder Akgün YILDIRIM;

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi'ndeki seçime de, İTO Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Saffet ERCAN ve hastanede görevli temsilcilerimizden Dr. Özal ADIYEKE eşlik etti.

Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yapılan seçim sonucunda; "Dr. Özge ARIKAN, Dr. Ömer Alper UYSAL, Dr. Meriç MENEKŞELİ" asil, "Dr. Fatih GÜR, Dr. Pelin KOCAZEYBEK ve Dr. Mert BABUR" ise yedek temsilci olarak seçildiler.

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi'nde yapılan seçim sonucunda ise; "Dr. Furkan KORKMAZ, Dr. Kübra BALCI, Dr. Fırat OYMAN, Dr. Ozan BARUT, Dr. Özal ADIYEKE, Dr. Sinem KILIÇ, Dr. Ali Selçuk YENIOCAK ve Dr. Damla AKDAĞ" temsilci olarak belirlenmiş oldu.

Temsilciler Kurulu'nda 2022-2024 döneminde görev alacak temsilci seçimleri diğer hastaneler için de planlamaya devam ediyor.

Yeni dönem temsilcilerimizi kutluyor, İstanbul Tabip Odası olarak yapacakları tüm çalışmalarda yanlarında olacağımızı bir kez daha belirtiyoruz.

COVID-19 Pandemisi bitmedi, kontrol altında

İstanbul Tabip Odası

“

Dünya Sağlık Örgütü'nün son üç haftalık raporları dünya genelinde vaka sayılarının haftalık yaklaşık %25, vefatların da %20 oranında düşüş gösterdiğine işaret etmektedir.

”

Dünya Sağlık Örgütü'nün son üç haftalık raporları dünya genelinde vaka sayılarının haftalık yaklaşık %25, vefatların da %20 oranında düşüş gösterdiğine işaret etmektedir. Sevindirici bu azalmaya rağmen geçtiğimiz hafta 4,5 milyon kişi COVID-19 olmuş, 15 bini aşkın kişi ise bu hastalık nedeniyle yaşamını yitirmiştir. Geçtiğimiz hafta Afrika ve Amerika kıtasında vakaların, Afrika ve Güneydoğu Asya'da ise ölüm sayılarının arttığı görülmektedir. Öte yandan

dünya genelinde Almanya, Fransa, İtalya en çok vakanın saptandığı, Birleşik Krallık, İtalya ve Rusya ise en çok ölümün yaşandığı ilk beş ülke arasındadır.

Beşinci piki yaşayan ülkemiz ise son bir haftayı vaka sayılarında %36, ölüm sayılarında %19 azalma ile tamamlamıştır. Ülkemizde pandeminin azalan bu yüküne rağmen geçtiğimiz haftada toplam 17.679 kişiye COVID-19 tanısı konulmuş, 106 kişi bu hastalıktan

ölmüştür. COVID-19 gibi tümüyle önlenabilir bir hastalıktan ortalama her gün 15 kişinin ölmeye devam ediyor olması toplum sağlığı açısından sorunun azalmakla birlikte ülkemizde de devam ettiğine işaret etmektedir. Öte yandan ülkemizde PCR test incelemesinin hızla azaldığı, hızlı testlerin ise kullanıma girmediği dikkate alındığında COVID-19 sorununuzun hızla kayıt dışına çıktığı öngörülmelidir. Yine de geçmişe kıyasla kontrol altına alınan bu duruma ulaşmamızda

rol oynayan başta sağlık çalışanları olmak üzere herkese teşekkür etmek isteriz.

Ülkemiz açısından Nisan 2022 itibariyle COVID-19 pandemisi kayıt dışına çıkan bir sürece rağmen

Ancak Dünya Sağlık Örgütü'nün de vurguladığı üzere salgın kontrol altına alınmış olsa da halen bitmemiştir. Daha önemlisi SARS-CoV-2 virüsü evrimsel gelişimini tamamlamamıştır. Virüsün ak kuyruklu geyiklerde saptanması sürecin devam ettiğini ve muhtemel farklı varyantların gelişme riskinin sürdüğünü göstermektedir. Bilim camiası 2022 sonbaharında yaşanacak pik konusunda iyimser, nötr ve kötümser üç senaryoyu kamuoyunun dikkatine sunmaktadır.

SARS-CoV-2 virüsünün evrimsel süreci dikkate alındığında her yeni varyantın bir önceki varyanttan köken almadığı fark edilebilir. Bu nedenle dünya ve ülkemiz genelinde gelişebilecek olası yeni varyant Omicron varyantının devamı olmak zorunda değildir. Zaten Dünya Sağlık Örgütü de, dünya genelinde azalan PCR bakısı ve genomik analizler nedeniyle yeni gelişebilecek bir varyantın erken dönemde farkına varılamama tehlikesine dikkat çekmektedir. Ülkemiz ise öteden beri görece olarak az test yapmaktadır. Nüfusa oranla PCR bakı oranımız Danimarka'dan 6,5, Birleşik Krallık'tan 4,1, komşumuz Yunanistan'dan 3,6 ve pandemide oldukça kötü bir performans sergileyen ABD'den ise 1,5 kat daha düşüktür. Genomik analiz oranımız ise %1'in altındadır.

Tanı ve varyant takibi açısından yaşadığımız bu dezavantajın yanı sıra aşılama oranımız da düşüktür. Birleşik Arap Emirlikleri, Küba, Singapur gibi ülkelerin %90, Birleşik Krallık, Danimarka, Fransa, İtalya başta olmak üzere pek çok Avrupa ülkesinin %80'lerin üzerinde çift doz aşı oranlarına karşılık ülkemizde çift doz aşı oranı %62'dir. Benzer biçimde hatırlatma dozu olmuş nüfus oranımız da istenen düzeyde değildir (Şili 91,5 / İtalya %65,5 / Almanya %58,8 / Birleşik Krallık %57,5 / Türkiye 43,1). Ülkemizin aşı konusunda Avrupa ülkelerinden bir farklı dezavantajı da Omicron varyantına etkinliği düşük olan CoronaVac ve TurkoVac aşılarını

kullanmış olması ve 5-11 yaş grubunun aşılammış olmasıdır.

Tüm bu konular dikkate alındığında İstanbul Tabip Odası olarak;

1. Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu'nun pek muhtemelen oyçokluğu ile aldığı kapalı ortamlarda maske zorunluluğunu kaldıran kararını yeniden gözden geçirmesini,
2. PCR bakısına devam edilmesi, hızlı testlerin kullanıma alınması ve yeni varyant gelişiminin genomik analizle yakından izlenmesini,
3. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun COVID-19 ödemelerini iptal etmesinin yanlış olduğunu, aksine hem PCR, hem yoğun bakım hizmet ödemelerini kamu ve özel sektörde aynen devam ettirmesi gerektiğini,
4. Aşılanmanın bölgesel eşitsizliği düzenleyerek hızlandırılmasını,
5. Son olarak dünya sağlık otoritelerinin hemen tamamının önümüzdeki sonbaharda bir yeni pikin olacağı konusunda hemfikir olduğunu, toplum sağlığı açısından kamusal otoritelerin hazırlıklarını kötümser senaryoya göre yapmaları gerektiğini hatırlatmak istiyoruz.

İstanbul Tabip Odası, birey ve toplum sağlığı açısından bitmeyen COVID-19 pandemisini izleyecek ve dün olduğu gibi gerekli zamanlarda hem yetkilileri, hem toplumu uyacaktır.

“

COVID-19 gibi tümüyle önlenabilir bir hastalıktan ortalama her gün 15 kişinin ölmeye devam ediyor olması toplum sağlığı açısından sorunun azalmakla birlikte ülkemizde de devam ettiğine işaret etmektedir.

”

BARIŞ VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE YİĞİT, KARARLI VE ÖZVERİLİ BİR HEKİM;^{1,2}

Sevinç Özgüner

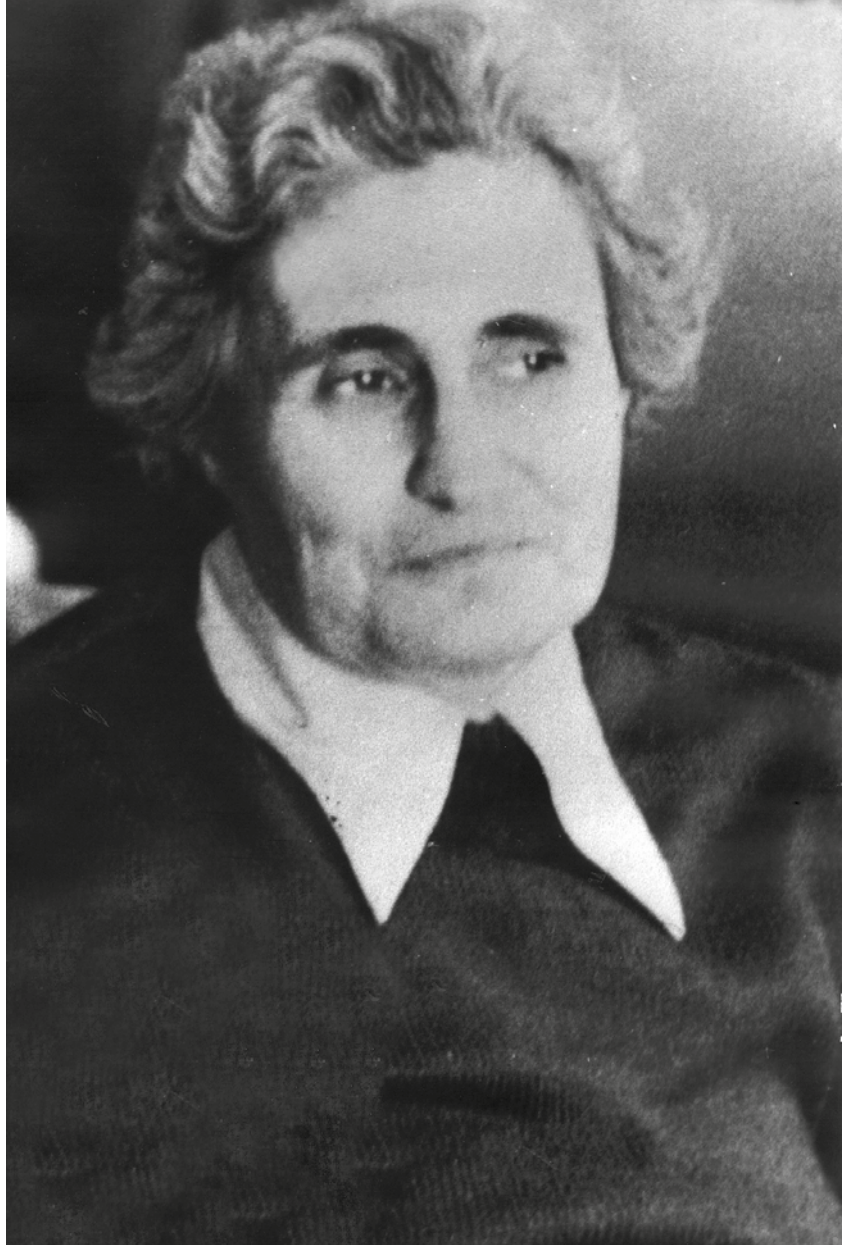
Okan Toygar*

“Diş Hekimi Sevinç Özgüner İnsan Hakları Barış ve Demokrasi Ödülü,
Türkiye’de dağıtılan ödüllerin en onurlusudur.”

Arif Damar

12 Mart muhtırasının karanlık günlerinde, o dönemde “Karikatüristler Derneği” başkanı olan Turhan Selçuk da pek çok demokrat ve ilerici aydın gibi gözaltına alınır ve Balmumcu toplum polisi karargâhında bir koğuşa konulur. Orada bir komiserin talimatı ile sekiz-dokuz polis tarafından cop ve tekmelerle dövüldükten sonra bir başka odaya götürülür. Eli, kırılmış olan kaburgasının üzerinde bu loş ve nem kokan odaya girerken arka tarafta bir kadının oturduğunu fark eder. Bu sırada talimatı veren komiser de içeri girer ve “Ben sizi dövdürmedim, siz karşı koyunca oldu” gibi bir şeyler söylemeye başladığında, kadın ayağa kalkar ve “Hayır ben de oradaydım, siz suçlusunuz. O size hiçbir şey söylemedi. Polisler ‘Alın götürün, buna vurun’ dediniz” der. Turhan Bey, ağzını açanın feci şekilde dövüldüğü, işkence gördüğü bir yerde, bir kadının nasıl bu keskinlikle konuştuğuna şaşırarak, “Kim bu cesur kadın?” diye geçirir aklından ve aradan kısa bir süre sonra mahkeme salonunda tanışır kendisiyle.

O cesur kadın diş hekimi Sevinç Özgüner’dir. 1948 yılında, henüz yirmi yaşındayken İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği’nde başladığı barış ve demokrasi mücadelesini o güne dek aralıksız sürdürmüş ve bu uğurda

* Dr., Hekim Sözü Yayın Kurulu Üyesi

bedeller ödemiş bir hekimdir. Üniversitenin paralı olmasına ve Kore'ye asker gönderilmesine karşı başlatılan eylemlerin ve Nazım Hikmet'e özgürlük kampanyasının düzenleyicileri arasında yer almış, bu nedenle 1951 tevkifatında gözaltına alınmış, işkence görmüş, iki yıl tutuklu kalmıştı. Serbest kaldıktan sonra, bir an önce hayata atılabilmek amacıyla 1946'da başladığı tıp fakültesinden ayrılarak dış hekimliğine geçti ve oradan mezun oldu. 1960'lı yıllarda Türkiye İşçi Partisi'nde ve çeşitli dergilerde barış ve sosyalizm mücadelesine destek verdi.

1970'li yıllarda bir yandan Unkapanı'nda bulunan muayenehanesinde çalışıyor bir yandan da İstanbul Tabip Odası ve Türk Tabipleri Birliği'nde (TTB), toplum sağlığı ve hekimlerin ekonomik ve özlük hakları ve örgütlenme özgürlüğü için çalışıyordu. DİSK'in, "Ulusal Demokratik Cephe" çağrısı TTB Merkez Konseyi'nde konuşulduğunda "Ben hayatım boyunca bu mücadeleyi verdim. Bunların altına imzamı atarım" demişti hiç düşünmeden. Gerçekten de yaşamı, barış içerisinde, kardeşçe yaşayan, özgür bir toplum yaratabilme mücadelesiyle geçmişti.

Sevinç Özgüner'in yaşamı, bugünün genç hekimleri için çok uzak, geçmişte kalmış, okuyunca insanı üzen, içini karartan bir hikâye olarak görülebilir belki. Ama yazık ki bu hikâyede aynı zamanda ülkenin bugününü ve yarını da görmek mümkün...

İyi hekimliğin ön koşulu olan toplumcu yaklaşıma sahip olmanın 1960'lar da, 1970'lerde, 1990'larda büyük bedellere karşılık geldiğini kitaplar yazıyor. 2015 Ekiminde, DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin Ankara'da düzenlediği barış mitinginde yüz üç yurttaşımız katledilmişti. O saldırıda, yaralılara ilk yardım için çabalayan, resusitasyon yapan hekimler biber gazına maruz bırakıldı. Ölenler arasında bir hekimin olmaması bir tesadüf olarak görülebilir ama bu vahşi katliamın tam da seçim öncesinde ve neredeyse ülke yöneticilerinin gözleri önünde gerçekleşmesi tesadüf olmadığı gibi geçmişten devralınan kirli bir "yönet-

me yöntemi" olarak duruyor.

Yeniden Sevinç ablamızın onurlu yaşam öyküsüne dönersek, 1970'li yılların; 1 Mayıs 1977'de Taksim'de, 16 Mart 1978'de İstanbul Üniversitesi önünde, 8 Ekim 1978'de Ankara-Bahçelievler'de ve Aralık 1978'de Maraş'ta gerçekleştirilen toplu katliamlarının devamı olarak dönemin TTB Merkez Konseyinde görev alan bir kadın hekim olarak Dt. Sevinç Özgüner'in aldığı ölüm tehditleri belki de olağandı. Muayenehanesinden eve dönerken durdurulup "Hastalarından neden para almıyorsun, komünist misin sen?" diye sorgulanması bunun işaretlerindendi. Aynı çetenin arabalarını yakması, evde olmadıkları bir gece evlerinin kapısını kırarak içeri girmeleri niyetlerini göstermişti. Dönemin TTB başkanı Erdal Atabek, İstanbul Valiliği'ne başvurarak Özgünerlerin güvenliğinin sağlanmasını istemiş, ancak hiçbir önlem alınmamıştı. Sevinç Hanım da arkadaşlarının evini değiştirmesi gerektiği yönündeki telefonlarına "Gelecekleri varsa görecekləri de var" diyerek aldırış etmiyordu. Sadece kızları Alev ve Işıl'ı arkadaşlarına göndermiş ve kapının kilidini değiştirmişti.

Aradan sadece dört-beş gün geçmişti. 23 Mayıs 1980, Cuma, saat 03.10'da sarkık bıyıklı üç kişi, Pehlivan sokaktaki Işık apartmanının dördüncü katına çıkıp soldaki kapıyı yumruklamaya başladılar yeniden. Kısa bir süre sonra içerden "Kim o?" diyen bir kadın sesi duyunca, bu kez hedefe

ulaştıklarını anlayarak sırttılar. "Aç kapıyı, polisiz" dedi içlerinden birisi. Sevinç Hanım saatine baktı. Gelenlerin kimler olduğunu tahmin etmişti. Polis bu saatte ev basıp, kapıyı kırmaya çalışmazdı. Kocasını Vecdi Bey ve annesi Zehra Hanım uyuyorlardı. Kızları Alev ve Işıl geçti aklından bir an. "İyi ki onları arkadaşlarımızın evlerine göndermişiz" diye düşündü. Bu sırada kocasının yatak odasından koridora çıktığını gördü. Tam onla göz göze gelmişlerdi ki, büyük bir gürültüyle kapı kırıldı ve art arda silah sesleri duyuldu. Vücuduna isabet eden yedi kurşunla kanlar içinde yere yığıldı Sevinç Özgüner. Etrafındaki her şey bir anda silikleşmiş, sanki "bir karanlığa yuvarlanmıştı".

Ertesi gün gazeteler birinci sayfadan verdiler haberi: "Evi basılan kadın doktor öldürüldü. Faşist katiller, TTB Merkez Konseyi üyesi, Dış Hekimi Sevinç Özgüner'in evine zorla girdiler. Eşi, kapatılan Türkiye Emekçi Partisi yöneticisi Vecdi Özgüner ise çeşitli yerlerinden yaralandı."³

Sevinç Özgüner, demokrasi, özgürlükler ve uygarlığın evrensel değerlerine bağlı bir hekimdi. Bu ilkelerin yaşama geçirilmesi yönünde çaba harcayan TTB Merkez Konseyi'ne tüm birikimi ve enerjisiyle destek veriyor, sağlık hizmetlerinin daha nitelikli hale gelmesi ve halka eşit bir şekilde ulaştırılması yönünde çalışıyordu.

Yaşamı bizlere örnek, ölümü ülkemizin ve hekimliğin geleceğine dair önemli dersler içeren Sevinç Özgüner'in özveri, korkusuz ve onurlu mücadelesini unutmayacağız...

DİPNOTLAR

1. Bu yazı için benimle söyleşi yapmayı kabul eden Sevinç Özgüner'in kızı Işıl Özgüner'e teşekkür ederim.

2. Bu yazı hazırlanırken Orban Tüleylioğlu'nun "Neden Öldürüldüler-Bu Kan Kurumaz" isimli kitabından ve Uğur Pışmanlık'ın "Barış ve Sosyalizm Mücadelesinde Aydın Bir Hekim" isimli kitaplarından yararlanılmıştır.

3. 24 Mayıs 1980 tarihli Cumhuriyet Gazetesi.

DT. SEVİNÇ ÖZGÜNER İNSAN HAKLARI, BARIŞ VE DEMOKRASİ ÖDÜLÜ

Şenyaşar ailesi ve Boğaziçi Direnişi Bileşenleri ödülleri aldı

“

23 Mayıs 1980 günü Mecidiyeköy'deki evinde barış ve demokrasi düşmanlarınca katledilen, dönemin TTB Merkez Konseyi üyesi Dişhekimi Sevinç Özgüner adına verilen “İnsan Hakları, Barış ve Demokrasi Ödülü” Şenyaşar Ailesi ile Boğaziçi Direnişi Bileşenleri'ne verildi

”

23 Mayıs 1980 günü Mecidiyeköy'deki evinde barış ve demokrasi düşmanlarınca katledilen, dönemin TTB Merkez Konseyi üyesi Dişhekimi Sevinç Özgüner'i aramızdan kopartılışının 42. yılında sevgi, saygı ve özlemle andık.

Sevinç Özgüner'in anısını yaşatmak, insan hakları, barış ve demokrasi alanında çalışma yapanları onurlandırmak ve bu alanlarda yapılacak yeni çalışmaları teşvik etmek amacıyla İstanbul Tabip Odası (İTO) tarafından her yıl düzenlenen “Dişhekimi Sevinç Özgüner İnsan Hakları, Barış ve

Demokrasi Ödül ve Anma Töreni” 23 Mayıs 2022 Pazartesi akşamı İstanbul Tabip Odası Cağaloğlu binasında gerçekleştirildi. Ödülün 2022 yılı sahipleri Şenyaşar Ailesi ve Boğaziçi Direnişi Bileşenleri oldu.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), İnsan Hakları Derneği (İHD), İstanbul Dişhekimleri Odası (İDO), Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), İstanbul Tabip Odası (İTO) ve İstanbul Tabip Odası İnsan

Hakları Komisyonu üyelerinden oluşan ödül jürisi bu yılın ödülünü 14 Mart Tıp Haftası kapsamında 19 Mart 2022 günü Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda yapılan Ödül Töreni'nde açıkladı.

Ödüller Sevinç Özgüner'in katledildiği gün olan 23 Mayıs'ta 441 gündür Adalet Nöbeti'ni sürdüren Şenyaşar Ailesi ve 505 gündür mücadeleleri devam eden Boğaziçi Direnişi Bileşenleri'ne takdim edildi.

Urfa Suruç'ta 14 Haziran 2018 tarihinde AKP milletvekili İbrahim Halil Yıldız'ın korumaları tarafından eşi ve

iki oğlu katledilen Emine Şenyaşar ile katliamdan yaralı kurtulan oğlu Ferit Şenyaşar 9 Mart 2021 tarihinde 'Adalet Nöbeti'ni başlatmışlardı. Nöbet birinci yılını doldururken "Keşke bu direnişe ihtiyaç olmasa, adil bir yaşam olsa. Bu adil yaşamı haklı insanların onurlu direnişi ile geri getireceğiz" diyen Ferit Şenyaşar ve annesi Emine Şenyaşar, katıldıkları ödül töreninde yaptıkları konuşmada adalet arayışlarındaki ısrarlarını yineleyerek her şeye rağmen mücadelelerine devam edeceklerini söylediler.

Şenyaşar ailesi, ödül töreninden önce aynı gün, Gezi Davası'nda onanan mahkûmiyet kararlarından sonra Mimarlar Odası Karaköy Binası önünde TMMOB tarafından başlatılan Adalet Nöbeti eylemine de katıldı.

2 Ocak 2021 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi'ne rektör olarak kayyum Melih Bulu'nun atanması üzerine üniversite öğretim üyeleri ve öğrencileri "Kabul etmiyoruz, vazgeçmiyoruz" sloganı ile bir direniş başlatmışlar ve bu direniş akademiye ve kamuoyuna moral olmuştu. 'Özgür, özerk ve demokratik üniversite' talebi ile sürdürdükleri mücadeleden vazgeçmeyen Boğaziçi Direnişi Bileşenleri de ödül törenindeydi.

Ödül töreninde Bileşenler adına konuşan Prof. Dr. Lale Akarun ise "Bizim mücadelemiz Şenyaşar Ailesi yanında hiçbir şey değil. Ama iki tarafın da ortak yanı, adaletten umudunu kesmemek." dedi. Akarun konuşmasına, Yükseköğretime yapılan saldırının tamamen hukuka aykırı olduğunu, asla kabul etmeyeceklerini, vazgeçmeyeceklerini ve hukuka olan inançlarını yitirmeyeceklerini söyleyerek devam etti. Ardından katılımcılar arasından Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri ve emekçileri adına da kısa konuşmalar yapıldı.

İstanbul Tabip Odası sosyal medya hesapları ve youtube kanalından canlı yayınlanan törene İTO Başkanı Dr. Nergis Erdoğan, İTO Genel Sekreteri Dr. Ertuğrul Oruç, İTO Yönetim Kurulu üyeleri Dr. H. Ayşen Yavru, Dr. Tamer Yazar, Dr. Cegergun Polat, Dr. Saffet Ercan ve geçmiş dönem İTO YK üyelerinin yanında, İstanbul Dişhe-

kimleri Odası, DİSK, KESK, SES Şişli Şubesi, TİHV ve İHD temsilcileri ile CHP, HDP, EMEP ve Halkevleri'nden de katılım oldu

Tören İTO İnsan Hakları Komisyonu'ndan Dr. Murat Ekmez'in konuşmasıyla açıldı. Dr. Murat Ekmez tüm katılımcıları ve izleyicileri demokrasi ve insan hakları mücadelesinde kaybettiğimiz sağlık çalışanları anısına 1 dakikalık saygı duruşuna çağırdı. Saygı duruşunun ardından Sevinç Özgüner'in hayatını anlatan sunum Türkçe ve Kürtçe olarak Dr. İncilay Erdoğan ve Dr. Murat Ekmez tarafından yapıldı.

Açılışın ardından sırasıyla Dişhekimleri Odası İstanbul Şube Genel Sekreteri Fatma İnci, İTO Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Nergis Erdoğan, TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı, Dr. Gencay Gürsoy ve Dr. Taner Gören konuşma-

lar yaptılar; Dr. Nazmi Algan Sevinç Özgüner'in Datça'da yaşayan kızları Işıl ve Alev Özgüner'in mesajlarını ve teşekkürlerini heyete ilettiler.

Sevinç Özgüner'in iyi hekimlik ve ülkenin demokratikleşmesi mücadelesine yapmış olduğu katkılarının vurgulandığı konuşmalarda insan hakları, barış ve demokrasi konusunda temsil ettiği değerlerin bugün de geçerliliğini koruduğunun altı bir kez daha çizildi.

Konuşmalar ve sunumların ardından Şenyaşar Ailesi ödülünü TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı'nın, Boğaziçi Direnişi Bileşenleri İTO Yönetim Kurulu Başkanı Nergis Erdoğan'ın elinden aldılar.

Jüri üyeleri, tüm katılımcılar ve ödül sahipleriyle birlikte toplu fotoğraf çekiminin ardından ödül töreni daha adil, daha demokratik ve sağlıklı bir toplum temennisiyle son buldu.

Hekimler ve sendika

DOSYA İÇERİĞİ

- 18 HEKİMLERİN SENDİKALAŞMASI
TTB VE ODALARIMIZ!
- 20 SENDİKA NEDİR, NE DEĞİLDİR?
- 24 DÜNDEN BUGÜNE
KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARI
- 27 HEKİMSEN SENDİKASI VE KURULUŞU
- 28 HEKİM BİRLİĞİ, SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET
ÇALIŞANLARI SENDİKASI
- 30 TABİP SENDİKALARI NEDEN KURULDU?

ÖRGÜTLÜ EMEK, SAĞLIKLI TOPLUM!

40 yıldan beri TTB ve İstanbul Tabip Odası'nın Kongre duvarlarını, miting pankartlarını, GöREV önlüklerini süsleyen bu slogan, sadece hekimlerin değil toplumun bütün üretken kesimlerinin örgütlü olmasının önemini vurgular. Hekimlerin TTB'ye, meslek odalarına, sendikalara üye olmasıyla da sınırlı değildir. Derneklere, kooperatiflere, vakıflara ve hatta siyasi partilere aktif katılım göstererek kendi kaderlerine ve ülkedeki demokrasi mücadelesine müdahil olmaları gerektiğini de ifade eder. Ve aynı zamanda toplumun sağlıklı olma halinden söz edilebilmesinin de ancak emeğin örgütlü ve dolayısıyla güçlü olmasına bağlı olduğunu hatırlatarak...

Sendikalı olmanın ücret başta olmak üzere hakların geliştirilmesindeki önemi ne kadar açıksa, TTB ve İstanbul Tabip Odası'nın hekimlerin sendikalaşması ve her türlü örgütlülüğünün büyütülmesi için samimi bir çaba içinde olduğu ve olması gerektiği de bir o kadar yalın.

Bu nedenle önceki sayılarımızda özel sektördeki hekim örgütsüzlüğünü, güvencesizliğini ve sendikalaşmayı tartışmış, hekim emeği sömürsünü görünür kılmış, hekimlerin ve bütün sağlık çalışanlarının DİSK Dev Sağlık - İş'e üye olmasını teşvik etmiştik.

Bu sayımızda, son dönemin "popüler" hekim gündemi olan kamudaki hekim sendikalaşmasını dosya konusu yaptık. Kamuda çalışan hekimlerin bir çığılığı olarak kabul edilmesi gereken sendikalaşma dalgasının muhatabı; "HekimSen", "Tabip-Sen" ve "Hekim Birliği" yöneticilerinin sendikalarını tanıtan yazılarına yer verdik.

Ve beraberinde DİSK uzmanlarının sendikalaşmanın en temel kavramlarını, emek tarihindeki yerini ve ülkemizde büyük bir deneyime sahip olan "Kamu Sendikalarının" eksikleri ve başarılarıyla mücadele deneyimlerini içeren yazıları yer aldı dosyamızda.

Belki bir öz eleştiri/iç eleştiri olarak da okunabilecek Dr. Ali Çerkezoğlu'nun "Hekimler TTB olmadan sendikalaşabilir mi?" yazısının ve Oda başkanımız Dr. Nergis Erdoğan'la yapılmış olan "Ancak birlikte mücadele ile başarabiliriz" başlıklı röportajın bu konudaki tartışmayı zenginleştireceğine inanıyoruz.

Hekimlerin sendikalaşması TTB ve odalarımız!

Ali Çerkezoğlu*

“

Liyakatsiz yöneticilerin hekimler dâhil bütün çalışanların reel ücretlerini düşürüp ucuz emek cenneti olarak pazarladığı ve korkuyla yönetmeye çalıştığı ülkemizde, sürdürülebilirliği olmayan Sağlıkta Dönüşüm Programının “çöküş dönemi” hekimler açısından iklimi kara bir kışa dönüştürdü.

”

Liyakatsiz yöneticilerin hekimler dâhil bütün çalışanların reel ücretlerini düşürüp ucuz emek cenneti olarak pazarladığı ve korkuyla yönetmeye çalıştığı ülkemizde, sürdürülebilirliği olmayan Sağlıkta Dönüşüm Programının “çöküş dönemi” hekimler açısından iklimi kara bir kışa dönüştürdü.

Sağlıkta şiddette, soruşturmalarda, 5-10 dakikada bir verilen randevularda, yönetici mobbinginde hiçbir azalma olmazken; maaşların azlığı,

* Dr., Hekim Sözü Yayın Kurulu Üyesi

güvencesiz ödeme olan performansın piyango gibi şanslı birkaç hastanede dağıtılabildiği, nöbet ücretleri dâhil toplam gelirin kira ve temel gıdaya yetmediği bir hekimlik ortamı, özellikle kamu hastanelerindeki genç uzmanların öfkesini gizlenemez hale getirdi. Şişirilmiş kontenjanların arttırdığı hekim ve uzman sayısı, deontolojiden uzak, şirket yöneticisi halini almış başhekimlerin tutumu, asistanlık eğitimindeki nitelik kaybı ve hepsinden önemlisi uzman olduğunda da bu sorunların çözülebileceğine dair hiçbir ışık görülmemesi içten içe kaynayan

bir sağlık ortamının harlanması olarak okunmalı. Bunlara ek olarak yüksek kur ve enflasyonun, alım gücüne vurduğu darbe, kaynamayı kazanı patlatabilecek bir buharlaşma aşamasına taşıdı. Kuşkusuz ne özel sektörde ne Aile Hekimliği sisteminde ne de OSGB'lere mecbur bırakılan işyeri hekimliğindeki ücretlerde bir rahatlıktan söz etmek mümkün değil. Ama kamu, devlet ve üniversite hastaneleri bu dönemin aşıl topuğunu oluşturuyor.

Ülkeyi ve sağlık ortamını yönetenlerin bu hekim tepkisine ilk reaksiyonu,

Pandemideki gerçekliği yok sayma tutumu ile benzer oldu. Hekimlerin ekonomik ve özlük haklarına dair talepleri için uzun süre derin bir sessizlik devam etti. Ta ki mızrak çuvala sığmaz olana, bugüne kadar sesini çıkarmamış binlerce hekim değişik biçimlerde reaksiyon göstermeye başlayana kadar. Aralık ayında Cumhurbaşkanlığı ve Sağlık Bakanı arasındaki tuhaf diyalogla başlayıp Haziran ayında dağın fare doğurduğu yasa ile tamamlanan hekimlere yönelik “ücret düzenlemesi” hepimiz için öğreticiydi. Hekimlerin kendilerine yönelik bu samimiyezsiz ve hürmetsiz tutumun karşılığını vereceklerinden kuşumuz yok.

Bu ortam birkaç ayda on binlerce üyeliğin konuşulduğu ve hekimlerdeki “hekimliğimiz vurgulansa” “diğer çalışanlardan farkımız öne çıksa” ve “siyaset dışı” ya da “hükümetle yakın temaslı bir hekim örgütü varlığında çaba sarf etmeden bütün haklarımızı alırız”, hayalciliğinin coşkusuyla sendikalara koştığı bir tablo olarak da kendini gösterdi. Oysa kamuda 1990’lardan bugüne büyük bir emek ve mücadele geleneği taşıyan, birçok hekimin başkanlık dahil her kademesinde yer aldığı KESK’e bağlı SES (Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası) var. Madalyonun diğer yüzü olarak yine kamuda Memur-Sen’e bağlı Sağlık-Sen diye hükümetin gölgesinde büyüyen, kısa zamanda yüzbinlerce üye yapan bir sağlık sendikası daha var. Ve utanmadan sıkılmadan hekimler dâhil bütün kamu çalışanları için yıllık 5+5 ve 3+3’lük sözleşmelere güle oynaya imza atmış olmasına rağmen hala sendika olduğunu iddia edebilmesinde ve milyonlarca lira aidatını aldığı yüzbinlerce üyesiyle sendikacılık oyununa devam edebilmesinde herkesin payı var.

Tüm bu gerçekliğe rağmen mevcut Hekim/Tabip Sendikaları gündemdeki önemini koruyor. Çünkü hekimliğin özü “müdahale”dir. Daha çok küçük cerrahi girişimleri tanımlasa da müdahale kavramı fizik muayeneden, reçete düzenlenmesine kadar hasta iyiliği için gösterilen bütün çabalar için kullanılabilir. Buradan hareketle hekimler hastaya ve hayata müdahale eden, etmesi gereken insanlardır. Bu nedenle çoğu zaman eleştirilse de TTB ve Tabip Odası yöneticilerinin hayatın her alanına müdahil olmaları tercihten çok bir zorunluluğu ifade eder.

Hekimseniz ve gerçek bir hekim örgütünü temsil ediyorsanız hastaya, hastalığa, antidemokratik uygulamalara, insan hakları ihlallerine, kadın düşmanlığına, gericiliğe, kent ve doğa yağmasına... müdahale etmek zorundasınız.

Tarihin ironisi mi? Yoksa hayatın öğreticiliği mi? demeli! Ya da mücadele alanlarının da boşluğu affetmediği gerçeğini mi hatırlamalı? Hekimlerin sendikalaşma ile imtihanı sendika olmamasına rağmen sendika gibi hekimlerin ücret ve özlük hakları için sayısız paneller, sempozyumlar, Beyaz Yürüyüşler, Mitingler, GöREV’ler gerçekleştirmiş olan TTB ve İstanbul Tabip Odası için karmaşık duygular ve tuhaf bir atalet hissi ile birlikte yaşanıyor. Sorular havada uçuşuyor, cevaplar biraz karmaşık ve günceli yakalamaktan uzak kalabiliyor.

6023 sayılı yasa ile kurulmuş hekim meslek birliğini ve odasını, en az kırk yıldır hekimlerin sağlık hizmetinin toplumsal boyutundan aldıkları güçle, ücret-özlük hakları ve beraberinde emek-demokrasi-özgürlük ve barış mücadelesinin etkili parçası haline getirmiş bir gelenekten bahsediyoruz. En zor dönemlerde **“örgütlü emek, sağlıklı toplum”** sloganını bütün sağlık kurumlarında dalgalandırmış olan bir örgütün, hekimlerin hangi sebeple olursa olsun bu sendikalaşma refleksini görmemesi ve içerdiği geri eğilimlere, acemi ve acele sonuç alma beklentisine rağmen süreci kapsayan ve yöneten bir inisiyatif kuramamış olması kabul edilemez.

Hekimler ve Sendika dosyasındaki bütün yazıları okuduktan sonra, sendikal mücadelenin özünün “sendika kurmak” olmadığını, bu süreçlerin asgari bir demokratik değerler sistematiğini, tutarlılığı, sürekliliği, özveriye ve hepsinden önemlisi hükümetlerden-sağlık bakanlığından-sermayeden bağımsız olmadan, ama lafta değil gerçek manada ve hayatın her anında itiraz edebilme yeterliliğini ve cüretini göstermeden “sendikal mücadele” yürütülemeyeceğini hatırlatarak...

Bir kez daha bütün hekimleri, Tabip Odalarına ve sendikalara üye olmaya ve sağlık alanında hizmeti birlikte ürettiğimiz bütün sağlık ekip arkadaşlarımızı rakip değil dayanışma ve güç birliği yapacağımız mücadele arkadaşlarımız olarak görmeye davet ediyorum.

“

Hekim/Tabip Sendikaları gündemdeki önemini koruyor. Çünkü hekimliğin özü “müdahale”dir. Daha çok küçük cerrahi girişimleri tanımlasa da müdahale kavramı fizik muayeneden, reçete düzenlenmesine kadar hasta iyiliği için gösterilen bütün çabalar için kullanılabilir. Buradan hareketle hekimler hastaya ve hayata müdahale eden, etmesi gereken insanlardır. Bu nedenle çoğu zaman eleştirilse de TTB ve Tabip Odası yöneticilerinin hayatın her alanına müdahil olmaları tercihten çok bir zorunluluğu ifade eder.

”

Sendika nedir, ne değildir?

Umar Karatepe*

“

Sendika ‘müşteri memnuniyeti’ benzeri ilkelerle çalışan, aidat karşılığı hizmet sunan bir şirket değildir. Gerçek bir sınıf sendikası tüm üyelerin çeşitli düzeylerde çalışmalara etkin bir biçimde katıldığı demokratik bir örgüttür.

”

Sendika nedir: “İşçilerin ortak çıkarlarını ve haklarını savunarak, çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmek için örgütledikleri ekonomik-demokratik örgütlerdir”

“Sendika nedir” sorusuna verilen bu en genel yanıt oldukça açıklayıcı gözükse de tanımın içindeki bazı kavramlardaki ufak değişikliklerle, kavramlara yüklenen farklı anlamlarla, kavramlara dair farklı yorumlarla beraber “sendikal anlayış” da değişebiliyor.

Şimdi yukarıdaki tanım üzerinden sözcük sözcük, adım adım ilerleyelim.

“İşçilerin...”

Evet sendika sadece ama sadece işçilerin örgütlü olduğu bir sınıf örgütüdür. Peki işçi nedir, kime denir.

Sendikaların ilk ortaya çıktığı dönemlere, İngiltere’deki sanayi devrimine ve bu devrim sürecindeki büyük işçileştirme dalgasına karşı tepkilerden türeyen hareketlerin 18’inci yüzyılda “sendikalaşmaya” evrilmesine bakılarak sendikanın sadece ve sadece mavi yakalı sanayi işçisine özgü bir örgütlenme modeli olduğu düşünülür.

Oysa bu ilk büyük işçileştirme dalgasının üzerinden geçen en az bir buçuk

asırlık süreçte, işçileştirmenin etkilediği kitlelerin kapsamı, mal ve hizmetler, mal ve hizmetlerin üretim yöntemleri, istihdam biçimleri değişmiş, en önemlisi de ücretiyle geçinenlerin dünya nüfusundaki payı dramatik ölçüde artmış¹; kısacası dünya değişirken işçi sınıfının yapısı da değişmiştir.

Sendikaların bu değişimlere ne kadar uyum sağladıkları konusunu şimdilik bir kenara bırakarak şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: İşçi çalıştırmayan, kendi hesabına çalışmayan, işveren den aldığı ücretle geçimini sağlayan (işveren vekilliği görevini sürdürenler hariç) tüm ücretli çalışanlar işçidir. Türkiye’deki iş hukuku tarafından da büyük ölçüde (kamu çalışanları hariç)

* Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi

bu şekilde kabul edilen tanıma göre tüm ücretli çalışanlar için sendikali olmak bir haktır.

“...ortak çıkarlarını ve haklarını savunarak...”

Bu ifade, işçilerin, yani ücret geliriyle yaşamını sürdürenlerin çıkarlarının ortak olduğu fikrine dayanır. Hakları savunmak ve geliştirmek için haklı olmak yetmez, güçlü olmak da gerekmektedir. Güçlü olmanın yolu ortak çıkarlar ve haklar için bir araya gelmekten geçmektedir. Hakkını savunmak ve geliştirmek, işyerinden başlayarak, işkolunda, ulusal ve uluslararası düzeyde birlik olmak şarttır. Sade ve kolayca kabul görecektir bu fikir fiiliyata geçtiğinde karmaşılaşmakta,

hayata geçirmesinde bir dizi güçlükle karşılaşmaktadır.

Öncelikle ücretli çalışanların olduğu gibi işverenlerin de çıkarları ortaktır, ancak gerçek şu ki onlar daha örgütlüdür. “Sendika” adı verilen dernekleri, siyasi partileri hatta devlet düzeyindeki örgütlenmeleriyle ortak sınıf çıkarlarını etkili bir biçimde savunurlar.

İşverenler sadece kendi birliklerini sağlayarak, örgütlenmelerini güçlendirerek değil, aynı zamanda karşındaki sınıfın birliklerini zayıflatarak, onları bölerek, parçalayarak da ortak çıkarlarını savunurlar. Bunun bir yolu her türlü ideolojik aygıtı ve yasal zor mekanizmalarını kendi lehlerine kulla-

arak ücretli çalışanların örgütlü hak arayışının önüne geçmektir.

Ücretli çalışanların demokratik haklarının kullanımının engellenmesi açısından Türkiye dünyada örnek olarak gösterilen bir ülkedir. Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) her yıl dünya ülkelerinin işçi hakları açısından değerlendirdiği Küresel Haklar Endeksi raporuna göre Türkiye, Bangladeş, Belarus, Brezilya, Filipinler, Honduras, Mısır, Kolombiya, Myanmar ve Zimbabve ile beraber işçi hakları açısından en kötü 10 ülke arasında yer almaktadır.² Bu tablo, işverenlerin ve siyasi iktidarın ortak çabaları ile yaratılmıştır.

Ücretli çalışanların işyerlerinde, işkolunda ve ulusal/uluslararası ölçekte ortak hak ve çıkarlarını savunmalarını engellemenin bir yolu da onları statü, meslek, eğitim, gelir düzeyi, milliyet, inanç vs gibi eksenlerde bölüp parçalamaktan geçmektedir. Çıkarlarımızın bizim gibi ücretli çalışanlarla değil aynı milliyetten, dinsel inançtan, siyasi düşünceden vs. patronlar ile ortak olduğunu anlatarak karşındaki sınıfı bölmeye, mücadele gücünü zayıflatmaya çalışırlar. Türkiye’de örneğini gördüğümüz gibi özellikle sarı sendikaları bu tip ideolojik manipülasyonlar için kullanırlar, onların büyümesi için -devletin tüm kurumlarını da seferber ederek- desteklerini esirgemezler. Benzer biçimde, ücretli çalışanlar arasındaki statü, eğitim ve gelir düzeyi gibi unsurlar üzerinden de bölerek karşılarındaki gücü zayıflatmak isterler.

Bu nedenle “ortak çıkarları ve hakları savunmak” için, etkili biçimde savunmak için, tüm bu engelleri, manipülasyonları ve böl-parçala-yönet politikalarını aşmaya yönelik bir sendikal anlayışı, sınıf ve kitle sendikacılığı çizgisini güçlendirmek şarttır.

“...çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmek için...”

Ücretli çalışanların sendikalarda birleşmesi için öncelikli motivasyon, ücretini patronların insafına bırakmamak, işyeri ölçeğinde birliği sağlayarak patronla toplu pazarlığa oturmak, -gerekirse grev gibi araçları kullanıp- toplu iş sözleşmesi imzalayarak gelirinde iyileşme sağlamak, iş güvencesini

güçlendirmek, işçi sağlığını korumak ve çalışma saatleri başta olmak üzere çalışma koşullarını insanileştirmektir.

Ancak özellikle neoliberalizm ile birlikte, sadece işyeri ölçeğinde, yani üretim alanından verilen mücadeleler yaşanan kayıpları telafi etmekten oldukça uzak hale gelmiştir. Emegin yeniden üretim alanı başta olmak üzere, eğitimden sağlığa, barınmadan ulaşım her şeyin ama her şeyin sermayenin sınırsız birikim hırsının hizmetine sunulduğu bir ortamda çalışma koşullarında “kaşıkla” kazanılan haklar, piyasalaşma kepçesi ile geri alınmaktadır. Yaşamımızı sürdürmek için piyasadan almak zorunda bırakıldığımız mal ve hizmetlerin artışı karşısında, kazanılması haline dahi ücret artışları yetersiz kalmaktadır.

Bu nedenle, çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirme hedefi önemlidir ve işyeri sınırlarında kalan bir sendika ufkunun yetersizliğini ortaya koymaktadır.

Kamusal hizmetlerin meta olmaktan çıkarılması başta olmak üzere sosyal haklar için mücadele yürütmeyen bir sendikal çizginin, ücretlilerin ortak çıkarlarını ve haklarını savunma yeteneği de kadük kalacaktır.

Bu nedenle “işçilerin ortak çıkarlarını ve haklarını savunarak, çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmek için” mücadele ettiğini iddia eden sendikalarından hangisine üye olacağımızı seçerken, işyerinden aldığı güçle, bu ülkede ücretliyle yaşayan çoğunluğun yaşam koşullarını değiştirme iddiasını ortaya koyan, yani neoliberal piyasacı düzene karşı mücadele eden bir sendikada örgütlenmek, gerçek anlamda sendikalı olmanın en önemli şartlarından biridir.

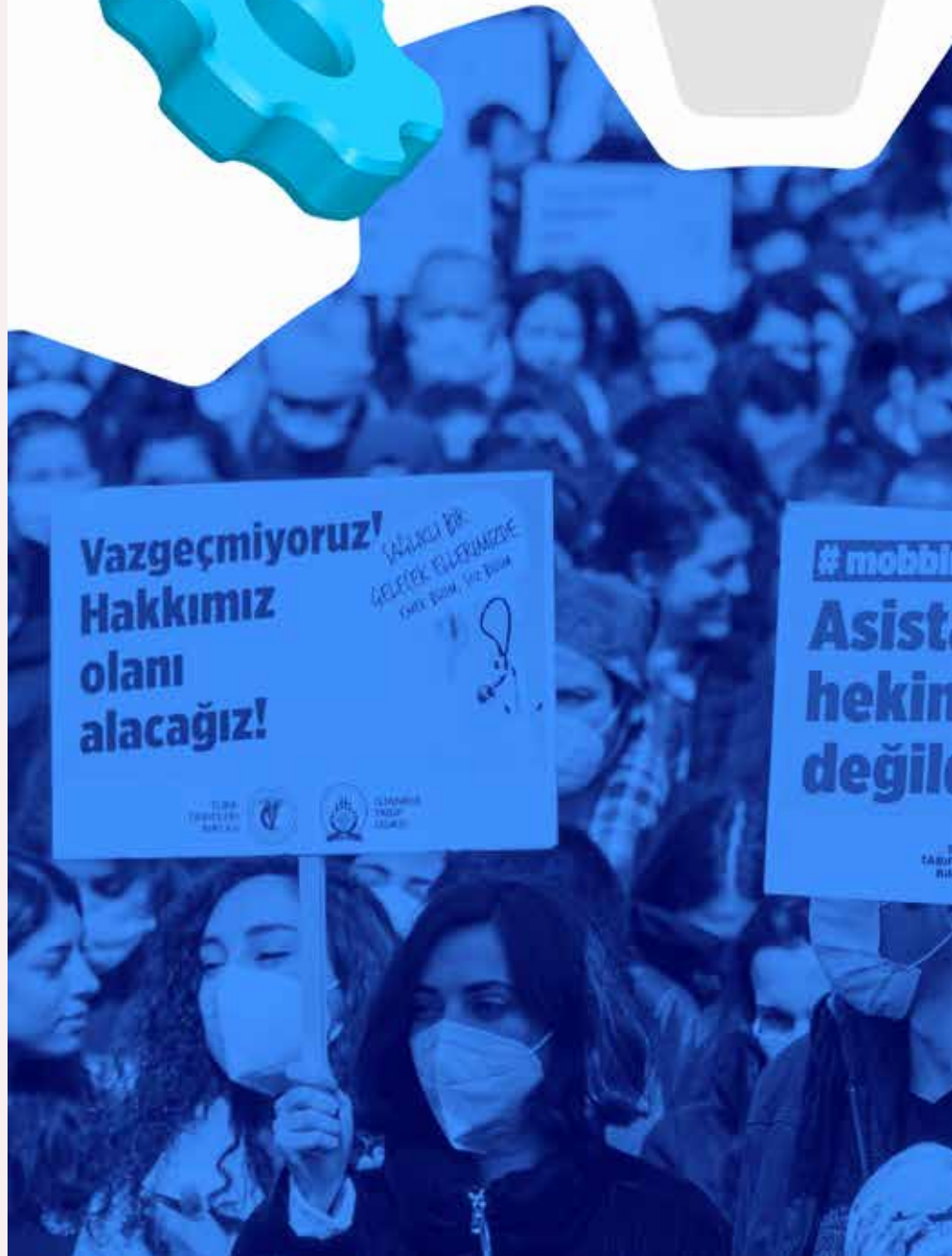
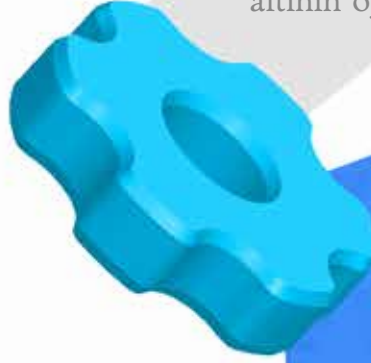
“...örgütledikleri...”

Sendikalı olmak sadece ve sadece e-devlet üzerinden birkaç tuşa basarak sendikaya üye olmak değildir.

Evet bir sendika üyelerine iş hukuku desteği sunar, çeşitli sosyal olanaklar sağlar, üyelerinin çıkarlarını savunmak için “lobi” yapar ama sendika bunlarla tanımlanamaz.

Sendika “müşteri memnuniyeti” benzeri ilkelerle çalışan, aidat karşılığı hizmet sunan bir şirket değildir. Sendikanın kendinden menkul bir gücü,

Sendikalar işçi sınıfının ekonomik-demokratik örgütleridir. Sınıfın ekonomik-demokratik örgütleri olarak sermayeden, devletten, siyasi iktidardan ve siyasi partilerden bağımsızlığı, hakların etkin biçimde savunulması için hayatidir. Ancak siyasi partilerden –mutlaka ve mutlaka örgütsel olarak– bağımsız olmak, siyasete ilgisizlik anlamına gelmemelidir. Türkiye örneğinde de yaşadığımız gibi, işçi sınıfının, ücretliyle geçinen çoğunluğun siyasetten uzaklaştırılması demokrasinin altının oyulmasına neden olmuştur.

sorun çözme yeteneği yoktur, tüm gücü örgütlü üyelerinden ve o üyelerin örgütlü faaliyetlerinden (eğitimler, eylemler, grevler vs) gelir. Bu nedenle her sendika üyesini bir sendika örgütçüsü olarak gören, üyelerinin söz ve karar hakkı üzerinden kendini tanımlayan, “sendikal demokrasi”yi ilke edinen yapıları var etmek ve güçlendirmek, haklarımızı kazanmanın ve geliştirmenin olmazsa olmaz bir şartıdır. “Gerçek bir sınıf sendikası tüm üyelerin çeşitli düzeylerde çalışmalara etkin bir biçimde katıldığı demokratik bir örgüttür”³

Sendikaya üyelerine “cennet” vaat etmez, vaat ediyorsa sendika değildir. Sendika, gerçekçilik ilkesine de sadık olarak, örgütlü mücadele ile hep beraber kazanmanın çatısıdır.

“...ekonomik demokratik örgütlerdir...”

İşçi sınıfının örgütlenmesinin çeşitli düzeyleri vardır. İşçi sınıfı tarihte ekonomik-demokratik örgütlerde olduğu kadar politik örgütlerle de önemli kazanımlar elde etmiş, hatta işçi sınıfını devlet olarak örgütlenme iddiasındaki deneyimler yaşanmıştır.

Sendikalar işçi sınıfının ekonomik-demokratik örgütleridir. Sınıfın ekonomik-demokratik örgütleri olarak sermayeden, devletten, siyasi iktidardan ve siyasi partilerden bağımsızlığı, hakların etkin biçimde savunulması için hayatidir. Ancak siyasi partilerden –mutlaka ve mutlaka örgütsel olarak bağımsız olmak, siyasete ilgisizlik anlamına gelmemelidir. Türkiye örneğinde de yaşadığımız gibi, işçi sınıfının, ücretiyle geçinen çoğunluğun siyasetten uzaklaştırılması demokrasinin altının oyulmasına neden olmuştur.

Ücretli çalışanların çalışma ve yaşam koşullarını belirleyen sadece tek tek işyerleri değildir. Ücretlerden sosyal güvenliğe, işçi sağlığından sendikal haklara, hatta demokratik hak ve özgürlüklerin kullanımına kadar işçi sınıfını ilgilendiren siyasi kararlarla ilgili tutum belirlemek, bu kararları etkilemek ve hatta belirlemek sendikaların doğal görevidir. “Biz ekonomik-demokratik örgütüz” gerekçesiyle bu görevlerden kaçınan her sendika, “işçilerin ortak çıkarlarını ve haklarını

savunarak, çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmek için” mücadele etmekten kaçınmaktadır.

Demokrasi seçimden seçime oy vermek değildir ve bugün nüfusunun dörtte üçü ücret gelirleriyle yaşamını sürdüren bir ülkede, Türkiye’de işçileri siyasetten uzak tutmak başlı başına antidemokratiktir.

Ancak sendikalar siyasi parti değildir, ideolojik birliği değil, çıkarları ve hakları savunmak için birliği zorunlu görür. Farklı siyasi partilerden üyelerini –elbette siyasete de yön vermesi kaçınılmaz olan– bir mücadelede buluşturacak bir çizgiyi güçlendirmek önemlidir.

Örneğin bazı sendikal merkezler güçlendiğinde ülkeyi yönetenler kendilerini daha rahat hissetmekte, aldıkları sermaye lehine kararlarda, önlerinde bir engel görmemektedir. Ancak işçi sınıfının sermayeden, devletten ve siyasi iktidardan bağımsız sendikal örgütlenmeleri güçlendiğinde ve meydana çıktığında, ülkeyi yönetenler haklarımızı gasp etmeyi planlarken “iki kere” düşünmek zorunda kalmaktadır.

Bu nedenle e-devletten yaptığınız bir üyelik, bir başlangıç noktası olarak, sadece sizin değil, tüm çalışma arkadaşlarınızın, işkolunuzdaki tüm çalışanların, tüm ücretli çalışanların ve aslında tüm ülkenin kaderini değiştirmeye adaydır.

DİPNOTLAR

1) Örneğin Türkiye’de istibdamda ücretlilerin

oramı 1988’de yüzde 40 iken 2020’de yüzde 70’e yükseldi (TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketi)

2) ITUC Global Right Index, <https://www.globalrightsindex.org/en/2021>

3) “Demokratik Sınıf ve Kitle Sendikacılığının Temel İlkeleri”, DİSK Yayınları: 28, 1979, İstanbul, s.16 <http://arastirma.disk.org.tr/wp-content/uploads/2021/05/DISK-28-DEMOKRATIK-SINIF-VE-KITLE-SENDIKACILIGININ-TEMEL-ILKELERI-1979.pdf>

Dünden bugüne kamu emekçileri sendikaları

İrfan Kaygusuz*

“Türkiye’de sendikal hareket, başlangıcından itibaren önemli ölçüde kamu ağırlıklı bir yapıdaydı. Sendikaların esas olarak kamu sektöründe örgütlenmesi, sendikal yaşamın daha fazla devlet denetimine girmesine zemin hazırladı.”

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kamu emekçilerinin örgütlenmesi ve sendikalaşması işçilerden daha sonra başladı. Memurların örgütlenmeleri, statüleri, devlet içindeki ve toplumsal hayattaki yer ve konumu, mali ya da sosyal ayrıcalıklara

ve bunların kaybedilme süreçleri ile doğrudan bağlantılıdır.

Türkiye’de de, devlet memurları uzun dönem bu ayrıcalıklarını korudular. Memurlar kulüpleri, yardım sandıkları ve kooperatifleri ile kendilerini diğer çalışanlardan ayırdılar; ayrıca

çalışma süreleri, yıllık izin süreleri, ücretlerinin düzeyi, iş güvencesi ve sosyal güvenlik bakımından itibarlı ve ayrıcalıklı idiler. II. Dünya savaşından sonra ve özellikle 1950’den sonra memurlar bu ayrıcalıklı konumlarını giderek yitirmeye başladılar. Bu yıllarda okumuş insan sayısı arttı ve okumuşluk bir özellik olmaktan çıktı.

* Sendika Uzmanı, DİSK/Birleşik Metal-İş Sendikası

Kamu emekçilerinin sendikalaşmamasının en önemli nedeni memurların kendilerine tanınan ayrıcalıklardır. Ayrıcalıkların yitimi, sendikalaşmanın da nesnel zeminini oluşturdu.

Memurlar, 1960'lara kadar cemiyet, birlik ve dernek şeklinde örgütlendiler. 1961 Anayasası'nın 46. maddesi, "İşçi niteliği taşımayan kamu hizmeti görevlilerinin de" önceden izin olmaksızın, sendikalar ve sendika birlikleri kurma hakkını kabul etmiştir. Bu çerçevede "Devlet Personeli Sendikaları Kanunu" 08.06.1965 yılında 624 Sayılı Yasa ile çıkarıldı.

624 Sayılı Kanun, kamu emekçilerine grev ve toplu sözleşme hakkı tanımamakta, yalnızca örgütlenme hakkını tanımaktaydı. Kanunda, sendikaların üyeleri adına toplu sigorta sözleşmeleri yapabileceği ve çeşitli konularda görüş bildirileceği yer almıştı. Kanun sonrasında 658 sendika kurulmuş ve kamu emekçilerinin yarıya yakını bu sendikalara üye olmuştu. Çok sayıda sendikanın varlığı, bugünkü gibi sadece işkolunda örgütlenme zorunluluğu getirmemesi, işyeri, işkolu gibi farklı örgütlenme olanağının bulunması nedeniyeldir.

Bu dönemde faaliyette bulunan sendikal örgütlenmelerden, eğitim emekçilerinin örgütlendiği Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) dışında hiç bir örgütlülük günümüze yansıyan bir sendikal birikim ve mücadele deneyimi taşıyamadı.

12 Mart 1971 darbesi sonucu kamu emekçilerinin sendikal örgütlenmesi yasaklandı ve mevcut sendikalar kapatıldı. Daha sonra kamu emekçileri çeşitli dernekler bünyesinde örgütlenmelerini devam ettirdiler. 12 Eylül askeri darbesi öncesi dernek çatıları altında çalışmalarını yürüten kamu emekçileri, o dönemlerde de demokrasi mücadelesinde etkin olarak yer aldılar.

1980 SONRASI SENDİKAL ÖRGÜTLENME

1985 yılında, bilim insanlarının kamu emekçilerinin sendikal örgütlenmelerinin ve sendika kurmalarının önünde Anayasal bir engel olmadığı, anayasada bir yasak bulunmadığı, açıkça yasaklanmayan bir hakkın var olduğu ve kullanılabileceği, Uluslararası Sözleşmelerin ve Anayasası'nın 90. Maddesinin kamu emekçilerine sendikal örgütlenme hakkı tanıdığı yönünde yapılan yorumlar ve bu gerekçeler

hukuksal dayanak olarak ele alındı. Böylece ilk sendikal örgütlenmeler başladı.

İlk olarak 28 Mayıs 1990 yılında eğitim emekçileri EĞİTİM-İŞ'i (Eğitim İşkolu Kamu Görevlileri Sendikası), ardından EĞİTİM-SEN'den (Eğitim, Bilim ve Kültür Emekçileri Sendikası) başlayarak çok sayıda sendika kitlesel başvurularla kuruldu.

Kurulan sendikaların tümü hakkında kapatma davaları açıldı, bazı yöneticiler geçici sürelerle görevden uzaklaştırıldı ve sendikalar mühürlenmeye başlandı. Ancak devletin bu baskısı karşısında kamu emekçileri geri adım atmadı. Bir yandan hukuksal alanda girişimlerini sürdürürken, diğer yandan fiili ve meşru temelde mücadelelerine devam ettiler.

1992 yılında kamu emekçileri sendikal hareketi önemli hukuksal kazanımlar elde ettiler. Bir yandan mahkeme kararlarıyla genel kurullarını gerçekleştirirken; öte yandan 2911 ve 657 sayılı yasaları ihlal etme gerekçesiyle açılmış davalar beraat kararlarıyla sonuçlandı. Kamu emekçileri için de hukuksal sonuçlara yaratacak 87 ve 151 Sayılı ILO sözleşmeleri de TBMM'de bu dönemde onayladı.

Kamu emekçileri sendikalarını kurmadan önce, Kamu Çalışanları Platformu'nu (KÇP) adıyla Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu'na (KÇSP) dönüştürdüler. Ankara'da bulunan bazı sendikalar da EŞGÜDÜM adıyla bir araya gelmişlerdi. Bu iki yapı birleşti ve konfedere çatıda bir araya gelme kararı aldılar. Bu çerçevede, 8 Aralık 1995 tarihinde Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) kuruldu.

2001 yılında "Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu" çıkarıldı ve 2012 yılında kısmi değişiklik yapılarak kanunun adı "Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu" şeklinde değiştirildi. Biçimsel olarak toplu sözleşme mekanizması tanımlandı, ancak grev hakkı yasada yer almadı. Grevsiz toplu sözleşmenin saçmalığı, ayrıca devletle görüşmeye oturan sendikaların da devlet sendikası olması süreç içerisinde Kanundan beklentiyi neredeyse yok etti ve Kanunu tümüyle işlevsiz kıldı.

KAMU SENDİKACILIĞI NEREYE

Türkiye'de sendikal hareket, başlangı-

Memur Sen, iktidarın kamu emekçilerini denetlemesinin bir aracı olarak kullanıldı, iktidarın kimi uygulamalarının da meşrulaştırılmasına hizmet etti. Son bir yıldaki üye değişiminin Memur Sen aleyhine ve KESK lehine olduğu görülmektedir ve bu da mevcut iktidarın el değiştireceğine dair genel toplumsal kabulün yansımasıdır.

cından itibaren önemli ölçüde kamu ağırlıklı bir yapıdaydı. Sendikaların esas olarak kamu sektöründe örgütlenmesi, sendikal yaşamın daha fazla devlet denetimine girmesine zemin hazırladı. Sendika yönetimleri devletçi ve resmi ideolojiyi aşamayan çizgileriyle hükümetlerle iyi geçinme yolunu seçti, sorunları görüşmeler yoluyla çözme politikası, beraberinde tavizleri ve haklar için mücadeleden uzaklaşmayı getirdi.

Bu genel yönelim AKP döneminde üst seviyeye çıktı ve sendikal hareket 1980 sonrası dönemde hiç olmadığı kadar denetim altına alındı, toplumsal ve siyasal etkisi zayıfladı. Bu dönemde sarı sendikacılık olarak kavramlaştırılan ve görece özerkliği olan, gerektiğinde biçimsel bile olsa devlete ve sermayeye karşı mücadele eder görünen sendikacılıktan doğrudan devlet sendikacılığına geçiş söz konusu oldu.

Kamuda sendikal örgütlenme siyasal iktidarın tercihlerinden önemli ölçüde etkilenmektedir.

Bu genel eğilimin en açık ve yalın

örneğini Memur Sen'in örgütlenme sürecinde ve iktidarla ilişkilerinde görmek mümkündür. Kamu emekçileri sendikalarına ilişkin veriler 2002 yılından itibaren yayınlanmaktadır. Bu verilere baktığımızda 2002 yılında Memur Sen'in üye sayısının 41.871 iken 2021 yılı itibarıyla yüzde 2.298 oranında artışla 1.004.152 olduğunu görüyoruz. Elbette, bu bir rekor ve dünya sendikacılık tarihinde bir iltir. Böylesi bir örgütlenmenin devlet ve sermayenin açık desteği olmadan yapılamayacağı açıktır. Memur Sen, iktidarın kamu emekçilerini denetlemesinin bir aracı olarak kullanıldı, iktidarın kimi uygulamalarının da meşrulaştırılmasına hizmet etti.

Son bir yıldaki üye değişiminin Memur Sen aleyhine ve KESK lehine olduğu görülmektedir ve bu da mevcut iktidarın el değiştireceğine dair genel toplumsal kabulün yansımasıdır. Dolayısıyla, önümüzdeki yıllarda sendikalar arasında üye sayılarında değişimin yaşanacağı açıktır.

Gündelik ihtiyaç ve gelişmeler, kimi mesleklerdeki kamu emekçileri için

yeni sendikal arayışları gündeme getirdi. Memur Sen ve Türkiye Kamu Sen'in devlet güdümünde olması nedeniyle kamu emekçilerin ekonomik ve özlük haklarına sahip çıkmaması, kamuda halen görece ayrıcalıklı kesimlerin de farklı sendikal arayışlarının nedenlerinden biridir. KESK' in de devletin baskısı altında etkinliğinin zayıflaması, bu arayışlara zemin yarattı.

Ayrıcalıklı kesimlerin arayışları kategorik olarak çalışanları bölen sonuçlar üretir. Ancak, bu kesimlerin işkolu sendikalarında örgütlenmesi yerine meslek sendikacılığına yönelme nedenlerini de görmezden gelemeyiz. Mesleki olması nedeniyle sendikal örgütlemeye karşı olmak yerine, bu meseleyi çözücü örgütsel formların inşası mümkün ve gereklidir. İşyeri düzeyinde ya da genel düzeyde, çalışanları bir üst formda bir araya getirebilecek yapıların tartışılmasına ihtiyaç vardır. Böylesi bir örgütsel form, aynı sektör ya da işyerinde olup, ancak farklı sendikal ya da mesleki örgütlerde yer alanların birlikte mücadelesine olanak sağlayacaktır.

Hekimsen Sendikası ve kuruluşu

Adil Kurban*

Hekimsen Sendikası hekimlik mesleği ve tıbbı verilen zararlar nedeniyle kurulmuştur.

Cok uzun yıllar, hekimlerin ülkemizde değersizleştirilmesini, idari sistem dışına ve işçi sınıfına sokularak çıkarılmalarını gözlemledik ve yaşadık. Bu bağlamda yapılan düzenlemelerin aslında tıbbı da zarar vereceği, bu tasarrufta bulunanlarca görmezden gelinmişti. İşte Hekimsen Sendikası hekimlik mesleği ve tıbbı verilen zararlar nedeniyle kurulmuştur.

Ancak biz hekimler sendikacılığa pek yakın değildik zira en fazla sendikalara üye oluyor, yoğunluktan mevzuatını dahi okuyamıyorduk. İşte bu süreç içinde gelişen olaylar bize işin başa düştüğünü gösterdi.

Yaklaşık 2005 yılından beri hekimlerin sendikacılığa girmesi gerektiğini söylüyordum. Ancak 2018 yılına kadar hiçbir yakınıma ya da arkadaşımı ikna edememiştim. 2018 yılı Ağustos ayı gibiydi, bir sosyal medya ağında 'Hekim Dayanışma Platformu'nu kurdum. Bu platformda hekim meslektaşlarımızı bilgilendiriyor, onları açmak zorunda olduğumuz sendikaya ikna etmeye çalışıyordum. Bu arada bu sayfaya üye olmuş 30 civarında hekim kurucu olmaya razı oldular. Akabinde daha güçlü bir çalışma başladı. Bir yıl kadar bir süre geçtikten sonra birbirini tanımayan 14 hekim bu sosyal medya sayfasında bu sendikayı kurmuşlardır.

Ancak bu sendikanın bazı farkları

* Dr., Hekimsen Yönetim Kurulu Başkanı

olmalıydı; zira hemen tüm sendikalar ya bir siyasi görüş ya da diğer maksat sahipleri tarafından ele geçiriliyor ve amaçları bu şekilde değiştiriliyordu.

İşte bu durum sendikamızın tüzüğüne yansımış, tüzüğünde adeta değiştirelemeyen madde ve mekanizmalarla Hekimsen Sendikası'nın amaçlarının dışına çıkarılması ve politikaya alet edilmesinin önüne geçilmiştir.

Ancak süttan dili yanan yağurdu üfleyerek yermiş misali, hekimler bu sendikaya da uzak idiler. Bu sendika diğerleri gibi ülke sathına da hemen teşkilatlandırılmamıştır. Zira bunun için gerekli örgütsel yapısı başta yoktu. Dolayısıyla üyelik onayında e-imza ve online üyelik sistemini kullandık. Ancak üye sayımız artmaya başlayınca devlet sistemi içinde yapılanmış menfaat çevreleri başta olmak üzere sendikamız üyelik evraklarında problem çıkarıldı. Bunu daha önce suç

duyurusunda bulunarak aştığımız gibi, bundan sonra da çok sayıda dava ve suç duyuruları ile aşacağız. İşçilere ve tüm derneklere e-devlet sistemi üzerinden üyelik hakkı ve hizmeti sunulsa da kamu sendikacılığı ülkemizde 18. yy'ın usulleri ile sürdürülmektedir. E-imza kanunu hayrettir ki Sağlık Bakanlığı'nda kullanılırken aynı Bakanlık resmi yazısı ile buna sendikalar için hukuksuz bir biçimde engel olmaktadır. Ancak bilinmelidir ki, görüş yazıları sorumluluk taşımaz ama icraat sahibi sorumlu tutulur.

Her şeye rağmen Hekimsen Sendikası başta hekimlerin hakları ve mutluluğu için mücadele verecekken hastalardan, hasta yakınlarından sağlık çalışanlarına kadar herkesin mutluluğu, ergonomisi, ideal bir sağlık sistemi için, amaçları ve hedeflerinden hiçbir taviz vermeden sendikal vazifesini yerine getirecektir.

Hekim Birliği, Sağlık ve Sosyal Hizmet alışanları Sendikası

Hatice eri Balcı*

“

Çağdaş ve güvenli koşullarda hekimlik yapmak, her hekimin hakkıdır. Hekim Birliği olarak hekimlerin çalışma koşullarına dair hak ve menfaatlerini korumak, siyasi ve ideolojik bir amaç gütmeden hekim hakları konusunda etkili ve kalıcı kazanımlar sağlamak için hekimleri birlik haline getirmeyi amaçlayarak kurulduk.

”

Ödemiş Devlet Hastanesi’nde çalışan ve hekimliğin geldiği noktadan rahatsız olan hekimler olarak, hekimlik adına ne yapabileceğiz konusunda bir grup kurarak yola başladık ve bu grup kısa sürede İzmir geneline yayılarak büyüdü. Bu grupta ne yapmamız gerektiğini tartışırken hekimler için, sadece hekimlere özgü sorunları önceleyen bir sendika kurmaya karar verdik. Bu sendika sadece bizim için olmalıydı, bizim olmalıydı. Hakkımızı, kimseye ihtiyaç duymadan aramak için bu sendikayı kurduk. Ödemiş’te yaktığımız bu ateş tüm hekimleri sardı. Bir ruhu var bu sendikanın, siyaset üstü ve tüm hekimleri kapsayan, tüm hekimlerin, ne olduğu neci olduğu tartışılmadan katılabileceği bir sendika.

Çağdaş ve güvenli koşullarda hekimlik yapmak, her hekimin hakkıdır. Hekim Birliği olarak hekimlerin çalışma koşullarına dair hak ve menfaatlerini korumak, siyasi ve ideolojik bir amaç gütmeden hekim hakları konusunda etkili ve kalıcı kazanımlar sağlamak için hekimleri birlik haline getirmeyi amaçlayarak kurulduk.

Hekimlerin özlük haklarındaki kayıplara; şiddet ve malpraktis gölgesinde, açlık sınırında zorlu koşullarda

alışmalarına; her alanda görev tanımı olmaksızın hukuksuz şekilde çalıştırılmalarına tepkisiz kalamayarak kurucu yönetim olarak harekete geçme kararı aldık. İlk kuruluş ateşimiz Ödemiş’te yakıldı ve bu aşamada hem işleri hızlandırmak ve hem de sırtımızı dönebileceğimiz, kim olduğunu

bildiğimiz, sonradan şaşırmayacağımız, tanıdığımız ve güvendiğimiz yedi hekim arkadaş olarak bu görevi üstlendik. Dernek veya sendika kurmak konusunda düşüncelerimiz oldu. Bu sırada mevcut olan ilk hekim sendikasının yöneticisi ile iletişim kurduk. Temaslarımız sonucu bazı noktalarda

* Hekim Birliği Sendikası Genel Başkanı

fikir ve görüş ayrılıklarımız olduğunu gördüğümüz için yeni bir oluşum kararı verildi ve kazanımlar açısından daha hızlı yanıtlar alabileceğimiz düşüncesiyle bu oluşumun bir sendika olması kararı alındı. Maddi manevi her şeyi ilk aşamada kendi aramızda çözdük. Tüzüğümüzü yazdık, ofis kiraladık, web sitesi hazırladık, logo tasarladık. Tüm bunları en başta insan, sonra hekim olabilmek; sonra

severek yaptığımız işimizde vazifemiz olmadığı halde üzerimize yüklenen gereksiz angaryalardan kurtulmak; dayatılan şekliyle değil öğretildiği şekliyle hasta değerlendirmek ve buna uygun bir randevu sistemi oluşturmak; maddi olarak gerçek iyileştirmeleri sağlamak, hekimlere emekliliğe yansıyan tek kalemde hak edilen maaşın verilmesini sağlamak; hastaları müşteri olarak gösteren tüm çalışma şekillerinden uzaklaşmak ve bu amaçla performans sisteminden kurtulmak; hekime şiddet uygulayanlara somut yaptırımlar getirilmesini sağlamak; malpraktis yasasının hekimlik mesleğine verdiği zararları engellemek; polikliniklerde eskisi gibi sekreterli çalışmak; dış hekimlerinin asiste edecek sağlık personeli ile çalışmasını sağlamak; bizlerden “memnun olmayanların” şikayetlerini dinleyen 184 ve diğer şikayet hatlarını kaldırmak; ceza yönetmeliği gibi hekimleri cezalandırma amaçlı düzenlemeleri iptal ettirmek gibi amaçlar için yaptık.

İlk genel kurulumuz 9 Mayıs 2022 tarihinde yapıldı ve coşkulu ve demokratik bir şekilde yönetim kurulu seçimimizi yaptık, denetleme ve disiplin kurullarımızı oluşturduk. Yönetim kurulumuzda hekim, dış hekim ve aile hekimi temsiliyetine önem verdik.

Halihazırda üye sayımız 20.000’e yakın olup Türkiye’nin her yerinde üyelerimiz, hemen her ilde ve ilçede ise temsilcilerimiz mevcuttur. Yakın zamanda şubeleş-

me çalışmalarını tamamlamayı amaçlamaktayız.

Sendikamız, ilk kararı eylem olan bir sendika olup, bugüne kadar tüm hekimlerin özlük hakları, şiddet, malpraktis sorunları; ayrıca dış hekimleri ve aile hekimlerinin hak ve talepleri doğrultusunda 21 Ocak, 7-8 Şubat, 17-18 Şubat, 14-15-16

Mart, 17-18 Mayıs, 26-27 Mayıs tarihlerinde iş bırakma eylem kararları aldık ve uyguladık.

Bugüne kadarki kazanımlarımız arasında geçici görevlendirmelerde yetkili mercinin valilikler olduğunun ortaya konması; geçici görevlendirmelerin bire bir görüşmeler ve yürütmeyi durdurma karar-

ları ile iptali; şiddet olaylarında hukuki ve psikolojik destek verilmesi dışında, ilk kez şiddet uygulayana hekimin kurumundan uzaklaştırma çıkarılması; mobbinge karşı hukuki destek verilmesi; malpraktis iddialarına karşı hukuki destek verilmesi; iş bırakma eylemleri nedeniyle hekimlere açılan soruşturmanın sonuçlandırılması; il disiplin kurullarında üyelerimizin savunularak verilen disiplin cezalarının iptal ettirilmesi; toplu sözleşmede “tabip dışı” ifadesine karşı dava açılması, RTÜK’e şiddete karşı kamu spotları hazırlanması ve yayınlanması için başvuru sayılabilir.

Hekimlik eksenindeki çalışmalarımız ön planda olmakla birlikte, kazanımlarımız hekimlerle birlikte tüm sağlık çalışanlarını olumlu yönde etkilemektedir. Siyasi söylemleri ön plana çıkmadığı sürece, hekimlik hak ve omurunu savunan tüm sendika, dernek ve sivil toplum kuruluşlarının yanında yer alıyor ve eylemlerimizi bu şekilde planlıyoruz. Her ne kadar şu anda üç farklı hekim sendikası mevcut olsa da, amaçlarımız ortak olup, birlikte bu amaçlar uğruna çalışmak arzumuzdur. Hekimler, sağlık çalışanları ve hastalarımız için en ideal şartların oluştuğunu görmek umudundayız.

“

Hekimlik eksenindeki çalışmalarımız ön planda olmakla birlikte, kazanımlarımız hekimlerle birlikte tüm sağlık çalışanlarını olumlu yönde etkilemektedir. Siyasi söylemleri ön plana çıkmadığı sürece, hekimlik hak ve omurunu savunan tüm sendika, dernek ve sivil toplum kuruluşlarının yanında yer alıyor ve eylemlerimizi bu şekilde planlıyoruz.

”

Tabip sendikaları neden kuruldu?

Nedim Uzun*

“

Tabipler açısından ilk defa gelecek kaygısı ve korkusu yaşandığına hep birlikte şahit olduk. Bu süreçte tabiplerin haklarını savunacak, tüm tabipleri temsil kabiliyeti olan ve siyaset dışı bir sivil dayanışma platformuna ihtiyaç olduğunu gördük. Tabip sendikaları böyle bir ortamda ortaya çıktı.

”

Türkiye’de sağlık sisteminde bir paradigma değişikliğine gidilmesi gerektiği açık. Mevcut durumda altyapı ve teknolojik imkânlar anlamında başarılı, nitelikli insan gücü özellikle hekim açısından da avantajlı bir halde olmamıza rağmen sağlık sisteminin verimsiz çalıştığını görüyoruz. Hastaların isteklerine yönelik çalışan bir sağlık sistemi maalesef ülkemiz açısından sürdürülebilir değildir. Hekim merkezli ve bilimsel kanıtlara dayalı bir sağlık sisteminin inşa edilmesi gerekiyor. Önerdiğimiz sistemde sosyal, hukuki ve ekonomik kaygılardan uzak olan hekimler nitelikli bir sağlık

hizmeti sunabilecek, bilimsel kanıtlara dayalı iş ve işlemler sayesinde gereksiz tetkik, tedavi ve israf önlenecek ve vatandaşlarımız kaliteli sağlık hizmeti alabilecektir. Günümüzde hekimler özlük hakları anlamında ücretli sınıf arasında en fazla mağdur olan gruptur. Sosyal açıdan tam iyilik hali olmayan tabiplerden kaliteli sağlık hizmeti sunmasını beklemek mantık dışı bir beklenti olur.

Genel anlamda hem meslek kuruluşumuz olan Türk Tabipleri Birliği ve Tabip Odaları hem de sağlık iş kolunda faaliyet yürüten sendikaların siyaseten araçsallaştırıldığına şahit olduk. Türkiye’nin ekonomik koşulları

bozulunca hukuki ve sosyal (şiddet) açıdan baskı altında olan hekimlerin üzerine ekonomik kaygılar da yüklenmiş oldu. Tabipler açısından ilk defa gelecek kaygısı ve korkusu yaşandığına hep birlikte şahit olduk. Bu ciddi bir kırılmaya sebep oldu. Bu süreçte tabiplerin haklarını savunacak, tüm tabipleri temsil kabiliyeti olan ve siyaset dışı bir sivil dayanışma platformuna ihtiyaç olduğunu gördük. Tabip sendikaları böyle bir ortamda ortaya çıktı ve Tabip-Sen’i de bu ihtiyaca cevap vermek üzere her görüşten meslektaşımız ile hekim merkezli ve siyaset dışı bir çizgide faaliyette bulunmak için kurduk. Hobbes’un toplum sözleşmesi düşüncesine göre insanları toplum

* Dr., Tabip-Sen Yönetim Kurulu Üyesi

olmaya iten ana güç “gelecek kaygısı ve korkusu” dur. Gelecek kaygısı ve korkusu yaşayan tabipler kendi kaderlerini kendileri tayip etmek istiyor.

Bilindiği üzere ilk sendika Hekimsen Kocaeli merkezli, Hekimbirliği İzmir merkezli, Tabip-Sen de İstanbul merkezli olarak kuruldu. Bir sendika üzerinden tüm hekimlere ulaşmak mümkün olmadığı için bu ihtiyaca cevap vermek üzere üç sendika kurulduğunu düşünüyorum. Mesela en son Tabip-Sen’i biz kurduk, sendikayı kurduğumuzda İstanbul gibi bir metropolde diğer iki sendikanın varlığı yok denecek düzeydeydi. Ayrıca üç farklı sendikanın olmasını hekimlerin demokratik temsiliyeti anlamında çok olumlu buluyorum.

Mücadele hattının tabiplerin hak ve talepleri ile sınırlı olduğunu düşünüyoruz. Türkiye’nin bir çok sorunu bulunmaktadır. Biz her kuruluşun kendi üzerine düşen işlerle uğraşması gerektiğini düşünüyoruz. Mesela ben daha önce İstanbul Tabip Odası yönetimine aday olmuş birisiyim. Halen İstanbul Tabip Odası üyesiyim. Odamızın 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği kanununda amacı açık ve net bir şekilde tarif edilmiştir. Bir siyasi parti gibi güncel siyasi konularla ilgili eylem ve söylemlerde bulunması beni bir hekim olarak rahatsız ediyor. Her görüşten meslektaşımız var ve siyaseten bir mesleki kuruluşun taraf olması temsil meşruiyetine zarar vermektedir. Biz Tabip-Sen olarak, meslektaşlarımızın hakkını savunmak için meşru dairede hem iktidar hem muhalefet ile hem de karar alıcılar ile görüşüyoruz. Kendi argümanımız olan sağlıkta “hekim merkezli” paradigma değişikliği talebimizi dile getiriyor, kamuoyuna mal olması için çabalyoruz. Siyaset dışı söylem ve eylemlerde bulunarak mücadelemizi devam ettiriyoruz. Bu konuda zorlandığımızı da ifade etmek isterim. Sendikalar o kadar siyaseten araçsallaştırılmış ki insanlar sizi bir kalıba sokmaya çalışıyor, siyaset dışı bir çizgiyi algılayacak reseptörlerin bazı meslektaşlarımızda henüz oluşmadığını görüyoruz. Tabip-Sen olarak hem hükümet yandaşı hem de terör örgütleri ile iltisaklı olmakla itham ediliyoruz. Bu akıl ve mantık ile bağdaşmayan ithamlar Tabip-Sen’in aslında siyaset dışı çizgisinin bir sonucudur. Bunun zamanla aşılabileceğini

ve meslektaşlarımızın Tabip-Sen’e daha fazla teveccüh göstereceğini düşünüyoruz.

Tabip-Sen olarak Türk Tabipleri Birliği ile doğrudan bir ilişkimiz yok. İstanbul Tabip Odası yönetimi ile bireysel bazda görüşmelerimiz oluyor. Üzülerek ifade etmek isterim ki Türk Tabipleri Birliği ve Tabip Odalarının mevcut durumu ve tabiplerin temsili noktasında meşruiyetlerini yitirmesi aslında hekim sendikalarının varlık sebebidir. Keşke seçimlerin demokratik olduğu, çok sesliliğin olduğu, siyaset dışı bir çizgide anayasal ve yasal amaçları doğrultusunda meslek kuruluşlarımız faaliyette bulunsaydı da biz bu sendikaları kurma ihtiyacı hissetmeseydik. Demokrasinin olmazsa olmazı sivil toplum kuruluşlarının da demokratik olmasıdır. Meslek kuruluşumuz olan Tabip Odalarına tüm meslektaşlarımızın üyeliğinin zorunlu olması gerektiğini, seçimlerde nisbi temsil yönteminin uygulanması gerektiğini ve çatı örgütümüz olan Türk Tabipleri Birliği’nin tüm hekimleri temsil kabiliyeti olan meslektaşlarımızın hakkı ve hukukunu savunabilecek bir güç merkezi olması gerektiğini düşünüyorum.

“

Türkiye’nin ekonomik koşulları bozulunca hukuki ve sosyal (şiddet) açıdan baskı altında olan hekimlerin üzerine ekonomik kaygılar da yüklenmiş oldu. Tabipler açısından ilk defa gelecek kaygısı ve korkusu yaşandığına hep birlikte şahit olduk. Bu ciddi bir kırılmaya sebep oldu.

”

Ancak birlikte mücadeleyle başarabiliriz

Röportaj: Osman Öztürk*

17 Nisan günü yapılan seçimle göreve gelen İstanbul Tabip Odası'nın yeni Başkanı Prof. Dr. Nergis Erdoğan'la hekimlik mesleği, hekim sorunları, yeni dönem çalışmaları hakkında söyleştik.

Öncelikle röportaj talebimizi kabul ettiğiniz için teşekkür ediyoruz. Başlarken, kısaca sizi Hekim Sözü okurlarına tanıtmak isteriz.

İstanbul Tıp Fakültesi 1977 mezunuyum. Mesleğimin ilk yıllarına Karadeniz Ereğli, Armutçuk bölgesinde başladım ve Karadeniz Ereğli SSK Hastanesi'nde devam ettim. 1981 yılında İstanbul Tıp Fakültesi Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji Bölümü'ne asistan olarak girdim. Uzmanlık sonrası Bolu'da tekrar mecburi hizmet yaptım. Dönüşümde Şirinevler Kamu Sağlığı Dispanserinde çalıştım. Sonra tekrar üniversiteye döndüm, ardından doçent ve daha sonra da profesör ola-

rak görevime devam ettim. Bu arada 1991-1994 yılları arasında İstanbul Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı'nda Romatoloji yan dalı ihtisası yaptım. 2020 yılında da emekli oldum. Halen daha çok romatoloji hekimi olarak mesleğimi muayenehanemde sürdürüyorum.

Bir de bu arada ikinci bir alanım daha var. Kaç yıllarıydı hatırlamıyorum ama 60 yaşına gelirken Anadolu Üniversitesi açık öğretimden felsefe lisans eğitimi aldım.

Tabip odalarıyla ilişkiniz nasıl başladı, nasıl gelişti?

Öğrencilik yıllarımda başladı. Çok da

eğlenceliydi. O zamanlar sazlı sözlü toplantılar yapıldı tabip odasında. Seminerler yapıldı. Tabip odası bizim rutin uğrak yerlerimizden birisiydi. Ama asıl yoğun ilişkim 2006-2008 yılları arasında Yönetim Kurulu üyesi olmamla başladı. Sonra 2008 yılından 2020 yılına kadar Onur Kurulu üyeliği yaptım. Daha sonra da iki yıldır kadar emekliliğimin tadını çıkarırken Yönetim Kurulu üyeliği önerisi geldi ve kabul ettim.

Bu seneki İstanbul Tabip Odası seçimini Demokratik Katılım Grubu oyların yüzde 87'sini alarak on beşinci kez kazandı. Demokratik Katılım Grubu'nun bu başarısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yeni Yönetim Kurulu ekibinizi kısaca nasıl görüyorsunuz?

Hepsi alanında iyi, temiz, dürüst, iyi niyetli insanlar. Birlikte çok iyi çalışacağımıza, çok güzel işler yapacağımıza inanıyorum.

AKP iktidarı döneminde “Sağlık Reformu” adı altında uygulanan politikalar Türkiye’ye ne getirdi, vatandaşlara ne getirdi, geldiğimiz yer nedir şu anda?

Sağlıkta Dönüşüm Programı (SDP) ilk olarak SSK hastanelerinin tasfiyesiyle; sağlık hizmetinin finansman ve sunumunun birbirinden ayrılmasıyla başladı. Sonra genel sağlık sigortası, aile hekimliği, performans, kamu hastane birlikleri, sağlıkta özelleştirme, böyle devam etti. Bugün ben insanlara şöyle söylüyorum: Şirinevler sağlıkta dönüşümle ilgili en somut örnektir. Ben orada, Kamu Sağlığı Dispanser’inde çalışıyordum. Orası Şirinevler, Yeni Bosna, Bakırköy, Bahçelievler’in bütün halkına hizmet eden, her türlü branşın olduğu ve de üstelik hastaneyle birlikte çalışan bir kurumdu. Şimdi oraya bir özel hastane kondu.

Çocukluğumda bizim bir üst sokakta Balkanların ve Ortadoğu’nun en büyük kadın hastanesi, SSK Yenimahalle Doğumevi vardı. Şimdi yerinde rezidanslar var.

Yani o kadar somut ve çarpıcı ki olay. İnsanlar etrafına şöyle bir baksa onlarca özel hastane var. Kardeşim Çam ve Sakura Hasatanesi’ni görmüş. “Abla” dedi, “müteahhitler herhalde metrekaşe başına para alıyor. Hiçbir işe yaramayan, havaalanı pisti gibi koridorlar.”

Şu an zaten İstanbul’da bir vatandaşın sağlık hizmeti alabilmesinin iki yolu var; ya acilde yeşil alanda alabiliyor ya da para vererek özele gidiyor. Kamu hastanelerine ulaşmak artık neredeyse imkansız.

Ulaşsa bile hekim 5 dakikada bakmak zorunda.

Yirmi yıllık politikalar, hekimlik pratiğini de değiştirdi sanki.

Derinden etkiledi tabii ki. Hekimler

bir yönden ekonomik olarak kayıplara uğradılar, öte yandan mesleki mesleki saygınlık ortadan kalktı. Performans baskısı altında yapmaları gerekeni değil, geçimlerini sağlayacak olana yönelmek zorunda kaldılar. Ekonomik koşulları son derece açık bir şekilde düştü. Yani benim hekimliğe ilk başladığım yıllarda eşim de sağlıkçı olduğu için altı ay içinde bir araba almıştık. Şimdi özellikle asistanların durumları o kadar vahim ki, kiralara yetmiyor neredeyse maaşları.

Bilginin genel olarak değersizleşmesiyle geçtiğimiz dönemlerde toplumda esen bu bilgiye, eğitilmiş insana bakışın değişmesiyle birlikte hekimler sosyal olarak da aşağılandıklarını hissettiler. Yani her üç alanda; mesleki, ekonomik, sosyal alanda ciddi bir çöküntüye uğradılar.

Hekimlerin uzun süreden beri önemli sorunlarından biri de sağlıkta şiddet. O konuda neler söylemek istersiniz?

Ben de 45 yıllık meslek hayatımda iki ya da üç kere karşılaştım ama son yıllarda gerçekten olağanüstü boyutlara ulaştı. Böyle bir şey hakikaten daha önceleri görülmemiş bir şey değildi. Geçenlerde baltalı bir saldırganın resmini çekip göndermişler İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nden. Hep birlikte çok şaşırдық.

Sağlıkta şiddetin artmasında kıskırtılmış talep de etkili galiba.

Tabii, tabii. Korkunç yani. Bir insanın yani senede neredeyse on kere hekime gitme ihtiyacı olabilir mi? Belli bir yaşın üzerinde olsa bile olmaz. Tam da dediğiniz gibi, sağlıkta kıskırtılmış talep söz konusu.

Bu arada Cumhurbaşkanı geçenlerde hekimlere gene şöyle söyledi; “Giderseniz gidin!” Bir devlet başkanının bir meslek grubunu, hekimlerin bütününe ülkeden kovduğu bir başka örnek yoktur herhalde.

Tabii ki. O yüzden genç hekimler yurt dışına kaçmaya çalışıyor. Yani “Hekimlerin eli hastaların cebinde”yle başlayıp, “Doktor efendi dönemi bitti!”ye kadar bu söylemler hekimleri

Demokratik Katılım Grubu, başından beri benim değerlerime, hekimlik ilkelerime uygun bir politika izliyordu. Yani benim anlayışım da kamucu bir sağlık anlayışıdır. Dürüst hekimliktir, iyi hekimliktir. Faal olan, en geçerli bilgiye dayanarak yapılan hekimliktir. Ben bilimi abartmıyorum, yüceltmeyorum, tam tersine “bilim felsefinde farklı yaklaşımlar” dersi de veriyorum. Ama yine de elimizdeki en iyi araç olarak bilimle karar verebiliriz. Demokratik Katılım Grubu da her zaman aklın ve bilimin öncülüğünde iyi ve onurlu hekimliği savunuyor. Bu nedenle de hekimlerin büyük desteğini alıyor. Ben başarısını en çok buna bağlıyorum.

çok yıldırı. Bir de daha vahimi tıp öğrencileri ve genç hekimleri dışarı gitmeye zorladı. Hakikaten insanın dünyada en önemli arayışlarından birisi, itibar arayışı.

Söyle devam etmek istiyorum izninizle; yeni dönemde öncelikli konularınız neler olacak?

Az önce de bahsettiğimiz üç şey; ekonomik, sosyal ve mesleki itibar kaybı, bunlardan başlayarak yola çıkalım diye düşünüyorum. Bunun için de bir veri seti oluşturup, hızla bir çalışma grubu oluşturup, sahalara inip, temsilcilerimiz aracılığıyla elde ettiğimiz sorunlar üzerinden çalışmalar planlamak.

Son 20 yıla baktığımızda hep özel sağlık sektörünün teşvik edildiğini, kamu hastanelerinin ise ihmal edildiğini görüyoruz. Bunların arasında bir bağlantı olduğunu düşünüyor musunuz?

Bir dekan söylemişti; “Birisinin altına son model bir araç veriyorsun. Birine de at arabası veriyorsun. Sonra yarışmalarını istiyorsun.” Özellikle üniversite hastanelerinde çöküş çok belirgin. Ben üniversiteden geldiğim için biliyorum. İki tane temel tıp fakültemiz, Cerrahpaşa ve İstanbul Tıp malum zar zor yerlerinde kaldılar ama ağır güçlük içindeler. Hala çırpınıyorlar. Ama öte yandan özel sağlık sektörü sürekli teşvik ediliyor.

Biraz şöyle gibi geliyor bana. Türkiye’de altmışlı yıllara kadar eğitim sistemi kamusalı. Hepimiz de devlet okullarından mezun olduk. Ama şimdi baktığımızda devlet liseleri artık nerdeyse sadece diploma alınmak için gidilen yerler oldu. Ancak özel okullara gidenler başarılı olabiliyor sınavlarda. Aynısı şimdi sağlıkta da yaşanıyor. Özel hastaneler kendisine para kazandıracak, özellikli hizmet üreten hekimleri kendine çekiyor ve bugün hekim olarak bizler bile özele gitmek zorunda kalıyoruz. Çünkü artık o işlemi yapan kimse kalmamış kamuda.

Özelin kamudan daha kaliteli olduğu iddiasına ne dersiniz?

Özeldeki otelcilik hizmetleri daha kaliteli ama tıbbi hizmetlerin daha kaliteli olduğu doğru değil. Ayrıca ben oralarda çalıştım. Biliyorum oralarda gelen vakaları. İşin bir başka yanı da özel tıp fakülteleri. İyi hekim olmak için çok hasta görmek gerekir. Biz binlerce hastanın olduğu yerlerden mezun olduk. Bu çocuklar nerede çok hasta çeşitliliği görecekler de nasıl yetişecekler, ben hiç ikna olmuş değilim.

İki yılı geçen COVID-19 salgını aynı zamanda sağlık reformlarının test edildiği bir süreç de oldu. Siz bu süreci nasıl okuyorsunuz?

Her şeyden önce salgın sahada karşılanır. Geçtiğimiz otuz yılda Türkiye’de olduğu gibi dünyanın birçok ülkesinde de IMF ve Dünya Bankası patentli sağlık reformları yaşandı ve bu ülkelerin hepsi salgını ikinci basamakta karşılamak zorunda kaldılar. Sonuç olarak bu ülkelerde salgın çok ağır yıkımla, kayıplarla sonuçlandı. Başarılı olan ülkeler de belli. Daha kamusal sağlık sistemi olan sistemler, ülkeler.

Son aylarda gündeme gelen hekim sendikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

TTB’nin eski başkanlarından Nusret Fişek şöyle demişti; “İktidarlara rahatsız edecek eylemler yapmadığımız sürece haklarımızı alamayız.” Şimdi mesela bu üç sendikaya baktığımızda siyasi iktidarı rahatsız etmekten fevkalade çekindiklerini, ondan uzak durduklarını görüyoruz. AKP’nin sağlık politikalarının sonuçlarını eleştiriyorlar ama o politikaları ve o politikaların sahiplerini eleştirdiklerini hiçbir zaman görmüyoruz. “Biz apolitiziz, siyaset dışıyız” diyorlar ama bence aslında bu konuda çok politikler.

Bu arada hem sendika kurup hem de “Biz emekçi değiliz, hekimiz” de-

meleri de ayrıca çelişkili. Sendikalar emek örgütüdür. Meslektaşlarımız bu sendikalara üye oluyorlar ama oralarda aradıklarını bulamayacaklar diye düşünüyorum.

Neticede hekimlerin bir dizi sorunu var ve siz de Türkiye’nin en büyük tabip odasının başkanlığını üstlendiniz. Sizce bütün bu sorunların çözümü için nereden başlamalı?

Hepsinden önemlisi masanın başına oturabilmek diye düşünüyorum. Karar vericilerle masanın başında, karar verici konumunda olmak. Tıp eğitiminin planlanmasından uzmanlıkların, hekim sayısının, vb planlanmasından, özel tıp fakültelerinden başlayarak birinci basamaktan şehir hastanelerine kadar her konuda karar verilirken masada bizim olmamız gerekli.

Yalnız arkanızda bir gücünüz olmazsa siyasetçiler sizinle pek masaya oturmuyor. O zaman ne yapmak gerekiyor?

Tam da oraya geleceğim. Mesele, güç meselesi. Türkiye’de 180 bin hekim var. Hakikaten durdukları anda hayat durur. Buna hiç şüphe yok. Bu kadar da güçlü bir meslek grubuyuz. Bunu sağlamak, gücümüzü arttırmak için meslektaşlarımıza, onların sorunlarına alabildiğine yönelip onlarla alabildiğine iç içe olmak gerekiyor diye düşünüyorum. Bu bir kısır döngü ama bir yerinden kırmak zorundayız. Tıp öğrencisinden emeklisine kadar bütün hekimlere ulaşp, her türlü sorunlarını ele alıp, sorunlarından yola çıkıp, onları yanımıza almak ve öylece masaya yönelmekten yanayım.

Örgütlenmeden, örgütlü mücadele olmadan ve hep bir araya gelmeden, tek başına olmaz. Mümkün değil.

Çözüm, birlik ve mücadele. Ancak öyle başarabiliriz.

Vazgeçemeyiz; çünkü İstanbul Sözleşmesi yaşatır!

Selma Güngör*

“

Kadınlar ve kadın örgütleri, Türk Tabipleri Birliği (TTB) Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu'nun da içinde olduğu Eşitlik İçin Kadın Platformunu (EŞİK) oluşturarak iki yılı aşan bir süredir mücadele ve direnişlerini sürdürüyor.

”

Biz hekimler hemen her türlü şiddete, doğrudan tanık olanlar dışında en çok tanık olan kesimiz. Adli soruşturmalarda şiddetin yarattığı sonuçları belgeleriz. Sağlıklarından sorumlu olduğumuz ailelerin içinde yaşayan bireylerin yaşadıkları, henüz adli soruşturma konusu olmayan şiddetin de en yakın tanıklarımız. Bu tanıklığımız bize ailenin bir dayanışma kurumu olmasının yanı sıra baskı ve şiddetin en çok aile içinde, aile adına, aile olmak için uygulandığını; kadınlarla, çocuklara ve LGBTİ+lara yönelik

suçların en çok aile içinde ve ailenin katılımıyla işlendiğini göstermektedir.

Kadına karşı şiddeti ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak ve aile içi şiddetin tüm mağdurlarını korumak ve bunlara yardım etmek için, başta kadınlar olmak üzere tüm insanlığın verdiği mücadele toplumları ve devletleri sorunu çözmek ve şiddeti ortadan kaldırmak üzere pek çok uluslararası sözleşme ile yükümlü hale getirdi. 'Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi' kısa adı İstanbul

Sözleşmesi olan sözleşme, şimdiye kadar insan hakları, çocuk hakları ve çocukların istismardan korunması, kadın hakları ve kadınların şiddetten korunması ve LGBTİ+ların hakları ve karşılaştıkları şiddetten korunması, ve yaşanan tüm bu şiddet biçimlerinin ortadan kaldırılması için çıkarılmış pek çok sözleşmenin ışığında ve bu sözleşmelerde eksik bırakılmış yanları bertaraf etmek ve bütünlüklü bir yaklaşım sergilemek hedefiyle hazırlandı. İstanbul'da 11 Mayıs 2011'de imzaya açıldı ve ilk imzalayan ülke Türkiye oldu, oy birliği ile mecliste onaylandı ve sonra bu sözleşmeyi hayata geçir-

* Dr., Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu Yürütme Kurulu Üyesi

mek için çıkarılan 6284 sayılı yasa ile tüm ilgili kurumlar uyumlu hale getirildi.

Ne yasa, ne sözleşme doğru düzgün uygulanmadı. Kadınlara yönelik şiddet 6284'ün ilk çıktığı yıl dışında eskisi gibi devam etti. Çocuk kadınlarla evliliği savunan, şiddet uygulayanlara uygulanan yaptırımları aile birliğini bozduğu için reddeden, dolayısıyla kadınların çok erken yaşlardan itibaren savunmasız biçimde erkeğe bağlı yaşamasını savunan, ülke içinde küçük bir azınlığı oluşturan bir grup, başta Macaristan olmak üzere Avrupa'da LGBTİ+lara yönelik şiddet ve ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını savunduğu için İstanbul Sözleşmesine karşı çıkan muhafazakârların argümanını da alarak, İstanbul Sözleşmesine karşı mücadeleye başladılar. Göstermelik atılan imza toplumun çok küçük bir kesimi tarafından yapılan itirazla ülkenin tüm hukuksal sistemi alt üst edilerek, haksız, hukuksuz biçimde bir gece yarısı, 20 Mart 2021 tarihinde Cumhurbaşkanının bir kararname ile kendine verdiği yetkiye dayanarak feshedildi. Hak ve özgürlüklerin evrensel niteliği terk edilirken kadınlar, çocukları ve LGBTİ+ların hayatlarını cendereye sokan, yok eden, örf ve adetler yeni normlar olarak tekrar dayatıldı.

Ülkemizde hemen hemen tüm kadınlar İstanbul Sözleşmesi'nin hazırlanmasında ve imzalanmasında emek harcadılar. Sözleşme karşıtı kampanya başladığında da hemen hemen tüm kadın kesimleri kaldırılmasına karşı çıktılar. Kadınlar ve kadın örgütleri, Türk Tabipleri Birliği (TTB) Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu'nun da içinde olduğu Eşitlik İçin Kadın Platformunu (EŞİK) oluşturarak iki yılı aşan bir süredir mücadele ve direnişlerini sürdürüyor. Sözleşme hemen tüm kadınların güçlü itirazına rağmen tam da kadınların insan olarak eşit ve hak sahibi varlığının tanınmadığını gösterecek biçimde kaldırıldı. Ama bu yalnız kadınların sorunu değildir. Şiddet, eşitsizlik, yaşam hakkı, potansiyellerine uygun gelişme ve yaşama hakkı yalnızca kadınların ve LGBTİ+ların değil tüm insanlığın sorunudur. Bu nedenle yalnızca kadın hekimler değil, TTB, Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu ve Tabip Odaları olarak İstanbul Sözleşmesi'ni savunduk ve hâlâ savunmaya devam ediyoruz.

TTB ve yüzü aşan kadın örgütü, Baro ve

siyasi partiler sözleşmenin iptal edilmesine engellemek için Danıştay'a dava açtık. 28 Nisan'da ilk duruşması yapılan bu davalar 7, 14 ve 23 Haziran'da da görülmeye devam edecek. 28 Nisan'daki bu duruşmada dava savcısı iptal etmenin hukuksuzluğunu göstererek iptal edilemeyeceğini savundu. Bine yakın avukat bu duruşmalara katılmak için müdahil oldu. Danıştay tarihinde bir ilk yaşandı; girişte polis şiddetiyle engellenen kadınlar izleyici olarak büyük salona alındı. TTB Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu ve TTB avukatları da oradaydı; 7, 14, 23 Haziran'da da Danıştay'da olmaya devam edeceğiz.

Devam edeceğiz çünkü biz şiddetin ne olduğunu, insana neler yaptığını biliyoruz. Bizim mesleğimizi icra ederken karşılaştığımız şiddet, hem şiddet ediminin yarattığı fiziksel ve ruhsal tüm etkileri deneyimlememizi, hem de bu şiddetin uygulanmasına yol açan koşulları ortaya çıkarmamızı ve ortadan kaldırmak için nelerin yapılması gerektiği üzerine düşünmemizi sağlamıştır. Şiddeti yaratan koşullar ortadan kaldırılmadan, gerçek nedenler ve sebep olanlar cezalandırılmadan, mağdurlarla empati ve dayanışma kurulmadan şiddetin son bulmayacağını biliyoruz. Bir gruba uygulanan şiddet başka gruplara şiddet uygulanmasını kolaylaştırır ve şiddet uygulayan ve şiddeti savunanın gözünde meşrulaştırır. Bu nedenle sağlıktaki şiddeti önlemenin en önemli yolunun da toplumda şiddet uygulamayı ortadan kaldırmaktan geçtiğini biliyoruz.

Biz hekimiz. Her öldürülen kadın, cinsel istismara uğrayan her çocuk, açlığa ve nefret cinayetine terk edilen LGBTİ+lar ve ayrımcılığa uğrayan herkes bizim hastamız. Yaşatmak, iyileştirmek için yerine getirdiğimiz mesleğimizin amacına karşı girişilen her şiddet, her ayrımcılık bizim mesleğimizi de değersizleştirmektedir. Mesleğimizin onurunu ancak her türlü şiddete karşı çıkarak koruyabileceğimizi biliyoruz.

Tüm bunlardan dolayı biz EŞİK'te de mahkemede de söylediğimiz gibi "İstanbul Sözleşmesi'nden de, toplumsal cinsiyet eşitliğinden de, hukukun üstünlüğü ilkesinden de, temel hak ve özgürlüklerimizin esas güvencesi olan mücadelemizden de vazgeçmiyoruz!"

“

Biz hekimiz. Her öldürülen kadın, cinsel istismara uğrayan her çocuk, açlığa ve nefret cinayetine terk edilen LGBTİ+lar ve ayrımcılığa uğrayan herkes bizim hastamız. Yaşatmak, iyileştirmek için yerine getirdiğimiz mesleğimizin amacına karşı girişilen her şiddet, her ayrımcılık bizim mesleğimizi de değersizleştirmektedir. Mesleğimizin onurunu ancak her türlü şiddete karşı çıkarak koruyabileceğimizi biliyoruz.

”

Geleneksel, Alternatif ve Tamamlayıcı Sağlık Uygulamaları (GATSU) Bildirgesi

Türk Tabipleri Birliği Etik Kurulu

15-16 Aralık 2018 tarihinde Ankara’da düzenlenen “TTB III. Etik Bildirgeler Çalıştayı”nda geliştirme çalışmaları başlamış ve 24 Kasım 2019 tarihinde TTB Olağanüstü 71. Büyük Kongre’sinde kabul edilmiştir.

GİRİŞ

Geleneksel, alternatif ve tamamlayıcı sağlık uygulamaları ve yöntemleri sağlığın sürdürülmesine katkı sağlamak, hastalıklardan korunmak ve tedavi sürecine destek olmak ya da tedavide

kullanılmak üzere farklı kültürlerle özgü kuram, inanç ve deneyimlere dayalı bilgi, beceri ve uygulamalardır. Etkinliği ve güvenilirliği gösterilmemiş, yarar-zarar değerlendirmesi yapılmamış, bilimsel bilgiye dayalı

yeterli kanıtların olmadığı, modern tıp uygulamaları dışındaki uygulamalar “Geleneksel, Alternatif ve Tamamlayıcı Sağlık Uygulamaları (GATSU)” olarak adlandırılmaktadır.

Sağlık hizmet sunumunda bütüncül yaklaşımdan uzaklaşma, aşırı uzmanlaşma, sağlığın metalaşması, koruyucu sağlık hizmetlerinin gerilemesi, kamusal sağlık hizmetinin kapsamının daraltılarak piyasa koşullarında sunulur hale gelmesi, yoğun teknoloji kullanımı ve teknolojinin maliyetinin yüksek ve bunlara bağlı nedenlerle sağlık hizmetinin pahalı olması nitelikli bir sağlık hizmetine ulaşmayı zorlaştırmıştır. Günümüzde sağlık hizmet sunumunda bu yöndeki değişimler, bedeni-güzelliği-geçliği önceleyen sağlık algısı ile talebin kışkırtılması, artan talebin karşılanabilmesi için GATSU ile sağlık hizmeti alıyormuş algısının güçlendirilmesi, GATSU'nun yeni ve büyük bir pazar haline gelmesi, sağlığın metalaşması

nedeniyle tıp kurumu ile sağlık endüstrisi arasında artan yanlışlığın yarattığı güvensizlik, toplumun gerileştirilmesi bağlamında bilime düşmanlığın yaygınlaşması ve topluma sunulan doğal olanın zararsız olduğu algısının pekiştirilmesi GATSU kullanımını dünyada ve Türkiye'de giderek arttırmaktadır.

Bazı GATSU alanlarındaki bilimsel dayanakların eksikliğine rağmen bu uygulama ve yöntemlerin sağlık alanında kullanımının teşvik edilmesi, alternatif olarak sunulması, kamusal sağlık hizmet sunumu içinde yer almasına yönelik yasal düzenlemelerin yapılması toplum sağlığı bakımından sorun oluşturmaktadır. Ancak ülkemizde sağlık politikalarını belirleyen ve uygulayanlar tarafından özellikle 2011 yılından itibaren gerçekleştirilen yasal düzenlemeler, GATSU'nun kamusal sağlık sistemi/örgütlenmesi içinde yer almasının tercih edildiğini de göstermektedir.

ÖNERİLER

GATSU'yu yeterli, güvenli, kanıtlanabilir bilgiye ulaştıktan sonra toplum ile paylaşmak hekimin ve Türk Tabipleri Birliği (TTB)'nin temel ödevidir. Bu kapsamda TTB aşağıdaki ilkeleri benimser:

1- Her hasta bilimsel, kanıta dayalı, nitelikli bir tedaviyi hak eder.

2- Etkinliği ve güvenilirliği kanıtlanmamış uygulamalar, bilimsel tıp uygulamalarının yerine geçemez, onlara alternatif olarak

kabul edilemez.

3- Etkinliği ve güvenilirliği kanıtlanmamış uygulamalar, bireylerin bilime ve kanıta dayalı uygulamaları kapsayan bir hizmete ulaşmasına engel olmamalıdır.

4- Hekimler, hakkında yeterli ve güvenilir bilimsel bilgi olmayan uygulamaları gerçekleştirmemelidir. Benzer biçimde hakkında etkili ve güvenli olmadığına dair yeterince kanıt olan yöntemleri de uygulamamalıdır. Bu kapsamdaki bazı yöntemlerin yasal kılınması, hekimin bu yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

5- Hekimlerin GATSU'nun risk ve tehlikeleri konusunda bilimsel kanıtların varlığını arama, bilgi edinme ve elde ettikleri bilgileri toplumla paylaşmak sorumlulukları vardır.

6- TTB Hekimlik Meslek Etiği Kuralları hekimin, mesleğini uygularken reklam yapmaması gerektiğini, ticari reklamlara araç olamayacağını, çalışmalarına ticari bir görünüm veremeyeceğini; insanları yanıltıcı, paniğe düşürücü, yanlış yönlendirici, meslektaşlar arasında haksız rekabete yol açıcı davranışlarda bulunamayacağını vurgular. GATSU konusunda da eksik, saptırılmış, abartılmış sonuçlara dayanarak ürün, uygulama ya da yöntem tanıtımı yapmak ya da kullanmak mesleki etik değerlere aykırıdır.

7- Sağlık politikalarını belirleyen ve uygulayanların temel hedefi, toplumun sağlık sorunlarına odaklanmış, güvenilir bilgi ve bilimsel ölçütler doğrultusunda ilaç, tıbbi uygulama, yöntem ve teknoloji politikaları oluşturmak olmalıdır. GATSU Sağlık Bakanlığı tarafından denetlenmeli ve toplum sağlığını tehdit eden uygulamalar ve ürünler yasaklanmalıdır.

8- Toplum sağlığını tehdit eden GATSU kullanımını teşvik eden reklamlar denetlenmeli, gerektiğinde yasal yaptırım uygulanmalıdır.

9- TTB ve hekimler GATSU'nun tehlikeleri ve yol açtığı sağlık sorunları konusunda halkı bilinçlendirmek ve farkındalık yaratmak için sorumluluk almalıdır.

10- TTB, GATSU'nun pazar haline getirilmesine karşıdır.

Hekimlerin GATSU'nun risk ve tehlikeleri konusunda bilimsel kanıtların varlığını arama, bilgi edinme ve elde ettikleri bilgileri toplumla paylaşmak sorumlulukları vardır.

7406 SAYILI KANUN'UN GETİRDİKLERİ: Müjde mi?

Oya Öznur*

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, 16 Mart 2022'de TBMM'ye sunuldu. Sağlıkta şiddet ve tıbbi malpraktis konularına ilişkin maddeler içeren kanun teklif, 12 Mayıs 2022'de TBMM'de kabul edildi ve 27 Mayıs 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

7406 sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un sağlık alanını ve hekimleri ilgilendiren maddelerini şöyle özetleyebiliriz;

I- SAĞLIKTA ŞİDDETE İLİŞKİN MADDELER:

1- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi" başlıklı 113.

* Av., İstanbul Tabip Odası Hukuk Bürosu

maddesinde;

"(1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Bir kamu faaliyetinin yürütülmesine,

b) Kamu kurumlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak sunulan hizmetlerden yararlanılmasına, engel olunması hâlinde, fail hakkında iki

yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur, düzenlemesi yer almaktadır. 7406 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 113. maddeye şu fıkra eklenmiştir: "(2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması halinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar arttırılır."

Böylelikle söz konusu suçun işlenmesi halinde, bu madde kapsamında verilmesi öngörülen iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası altıda bir oranına

kadar arttırılacaktır. Ceza yargılamasında hüküm -istisnai haller dışında- alt sınırdan kurulmakta olup, belirlenen temel ceza üzerinden artırım ve indirim yapılmaktadır. Dolayısıyla bu davalarda genel olarak iki yıl ceza verilip altıda bir artırım yapılacak, sonra varsa indirim nedenleri uygulanacaktır.

2- 7406 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile tutuklu yargılamaya ilişkin düzenleme de yapılmış ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun tutuklama

nedeni varsayılan halleri düzenleyen 100. maddesine; "j) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu." eklenmiştir.

"Mütjde" olarak ifade edilen kısım da bu fıkraya ilişkindir. Oysa sağlık çalışanlarına yönelik "kasten yaralama" eyleminin tutuklama nedeni varsayılan suçlardan sayılması, 2014 yılından bu yana yürürlükte. Nitekim 3359 sayılı

Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na, 2 Ocak 2014 tarihinde Ek 12. madde eklenmiştir. Bu maddenin 1. fıkrasında;

"Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında tutuklama nedeni varsayılan suçlardandır." hükmü yer almıştır.

Bu noktada belirtelim ki Dr. Ersin Arslan'ın 2012 yılında bir hasta yakını tarafından öldürülmesinin ardından, şiddetle ilgili tüm yasal düzenlemeler 3359 sayılı Kanun'a eklenerek yapıldı. Önce Ek 12. madde düzenlendi, sonra da kamuoyunda infial yaratan her vahim olay sonrasında bu maddeye yeni paragraflar eklendi. Türk Tabipleri Birliği'nin kimi talepleri bu paragraflara eklenmiş olsa da, hekimlere ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin müstakil bir suç olarak düzenlenmesi ve bu düzenlemeye ceza hukukunun sistematigi içerisinde yer verilmesi konusundaki teklifi ise dikkate alınmadı.

Netice olarak 2014 yılında, sağlık çalışanlarına yönelik kasten yaralama eyleminin tutuklama nedeni varsayılan suçlardan biri haline getirilmesini de ceza yargılamasının usulünü belirleyen Ceza Muhakemesi Kanunu'nda değil, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda düzenlendi. Ceza yargılamasının sistematiginin dışında düzenleme yapılması, savcılık ve sulh ceza hakimliklerinin tutuklama konusunda çoğunlukla bilgisiz ya da ilgisiz kalmasına yol açtı. Bu süreçte yaşanan olumsuz örnekler üzerine, İstanbul Tabip Odası tarafından İstanbul'daki başsavcılıklara Ek 12. maddeyi hatırlatan ve uyulmasını isteyen talepler gönderilmiş olsa da sorun çözülmediği gibi, ülke genelinde yaygın bir soruna dönüştü.

Nihayetinde Sağlık Bakanlığı, 12 Mayıs 2022 tarihinde kabul edilen kanun teklifine bu değişikliği de aldı. Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun tutuklamaya ilişkin Ek 12. maddesinin 1. fıkrası yürürlükten kaldırılarak, Ceza

Maddenin ilk fıkrası ile kamu (yükseköğretim personeli hariç) veya özel sağlık kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan hekimler hakkında başlatılacak ceza soruşturmaları konusunda yeni bir uygulama getirilmektedir.

Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesine taşındı. Bir başka ifade ile yapılan düzenleme, tutuklu yargılamaya ilişkin kuralın, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'ndan alınıp, Ceza Muhakemesi Kanunu'na taşınmasından ibarettir. Bu yönüyle de sağlıkta şiddet bakımından esaslı bir yenilik söz konusu değildir.

II- TIBBİ MALPRAKTİSE İLİŞKİN MADDELER:

1- 7406 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na yeni bir madde eklenmiştir. Ek 18. madde ile iki konuda yenilik getiren düzenleme yapılmıştır. Maddenin yenilik getiren kısmını şöyle özetleyebiliriz:

“Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Mesleki Sorumluluk Kurulu, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izni verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır. Mesleki Sorumluluk Kurulunun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle

görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir. (...)”

2- Maddenin ilk fıkrası ile kamu (yükseköğretim personeli hariç) veya özel sağlık kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan hekimler hakkında başlatılacak ceza soruşturmaları konusunda yeni bir uygulama getirilmektedir.

Hâlihazırda hasta ve hasta yakınlarının, kamu görevlisi hekimler hakkında tıbbi malpraktis iddiasıyla (veya göreve ilişkin suç isnadıyla) yaptıkları şikayetlerin soruşturulması, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre inceleme yapılmasına ve bu incelemenin sonucunda mülki amirin soruşturma izni vermesine bağlıdır. Soruşturma izni verilirse hekim tarafından, verilmezse şikayetçi tarafından bu karara karşı Bölge İdare Mahkemesi nezdinde itiraz edebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Şöyle ki Bölge İdare Mahkemesi, soruşturma yapılması gerektiği yönünde karar verirse hekim hakkında savcılık soruşturması başlatılır; soruşturma sonunda hekimin kovuşturulması (yargılanması) için iddianame düzenlenebileceği gibi, kovuşturmaya yer olmadığına dair karar da verilebilir. Özetle savcılık tarafından kamu görevlisi bir hekim hakkında malpraktis iddiasıyla soruşturma yürütülebilmesi için nihai kararı Bölge İdare Mahkemesi vermektedir. Soruşturma sonucunda ceza davası açılıp açılmayacağı ise savcılığın değerlendirmesine bağlıdır.

İşte 7406 sayılı Kanun'un Ek 18. maddesiyle getirilen değişiklikle, artık özel sağlık kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan hekimler hakkında da 4483 sayılı Kanun'da yer alan bu usul uygulanacaktır. Dolayısıyla hasta ve hasta yakınlarının savcılıklara yapacakları tıbbi malpraktis isnatlı şikayetler hakkında önce soruşturma izni istenecektir.

Ek 18. madde soruşturma izni konusundaki karar verme yetkisini daha önce mevcut olmayan ve bu madde ile kuruluşu düzenlenen Mesleki Sorumluluk Kurulu'na vermektedir. Bu Kurul, kamu (yükseköğretim personeli hariç) ve özel sağlık kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan tüm sağlık meslek mensupları için karar

verecektir. Sağlık Bakanlığı tarafından yedi kişiyle oluşturulacaktır. Kurul'da Bakanlık bürokratlarından beş kişi ile profesör veya doçent unvanlı iki hekim yer alacaktır. Kurul, soruşturma izni verirse hekim tarafından, vermezse şikayetçi tarafından Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne itiraz edilebilecek; itiraz üzerine verilen karar kesin nitelikte olacaktır. Savcılık, soruşturma izni kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde soruşturmayı başlatacaktır. Kısacası 4483 sayılı Kanun'un genel uygulaması burada da geçerli olacak, hekimlere ve sağlık çalışanlarına yönelik şikayetlerde Ankara Bölge İdare Mahkemesi kararı belirleyici olacaktır.

Buraya kadar aktarılan kısım yalnızca savcılıklar tarafından yürütülen ceza soruşturmaları için geçerlidir. Özel sağlık kuruluşlarında görev yapan hekimlere yönelik tazminat talepleri ve tazminat davaları konusunda bir değişiklik söz konusu değildir.

3- Ek 18. maddenin ikinci fıkrasıyla getirilen değişiklik ise sadece kamu kurum ve kuruluşları ile devlet üniversitelerinde görev yapan hekimlere ve sağlık çalışanlarına yöneltilen rücu talepleri ve davalarına ilişkindir.

Anayasa'nın 129. maddesi ve ilgili mevzuat uyarınca kamu görevlilerinin "yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir". Kısacası şayet Bakanlık veya üniversiteler, kendilerine hasta ve hasta yakınları tarafından açılan tazminat davaları sonucunda tazminat ödemek durumunda kalırlarsa, kusurlu gördükleri çalışanlara bu ödemeyi rücu etmektedirler. İlgili çalışan bu miktarda rızaen tazmin etmezse, genel hükümlere göre rücu davası açılmaktadır.

İşte 7406 sayılı Kanun'un Ek 18. maddesiyle getirilen değişiklikle, hasta veya hasta yakınlarına ödenen tazminatın ilgili kişilere rücu edilip edilmeyeceğine, edilecekse miktarına yine Mesleki Sorumluluk Kurulu'nun karar vereceği düzenlenmiştir. Karar vermek için aranan kriter konusunda ise muallak bir ifade kullanılmıştır. Buna göre ilgili kişilerin "görevin gereklerine aykırı hareket ederek görevi kötüye

kullanıp kullanmadıklarına ve kusur durumlarına" bakılarak karar verileceği belirtilmiştir.

Kurul bileşenlerinin ağırlıklı olarak Bakanlık bürokratlarından oluşması, meslek kuruluşu temsilcilerine yer verilmemesi, karar verme kriterinin muğlak oluşu birlikte değerlendirildiğinde, Kurul'un rücu dosyalarında ne denli objektif olabileceğine dair şüphe doğmaktadır. Başka bir tartışmalı boyut ise Mesleki Sorumluluk Kurulu'nda devlet üniversitelerini temsilen herhangi bir üye bulunmadığı halde, mali olarak özerk olan üniversitelerin çalışanlarına yönelik rücu işlemleri konusunda da karar verme yetkisinin Kurul'a verilmiş olmasıdır. Devlet üniversitelerine karar verme yetkisi tanınmamış olması anlaşılmalıdır.

Öte yandan zorunlu mesleki sorumluluk sigortası ile rücu işlemleri arasında bir ilişki kurulmamış olması da önemli bir eksikliktir. Kamu kaynaklarından ödeme yapılmasına rağmen sigorta şirketlerinde oluşan fondan talepte bulunmaya dönük hüküm düzenlenmemiştir.

4- Son olarak 7406 sayılı Kanun'un 15. maddesi ile Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na eklenen Geçici 13. maddeye değinmek gerekir. Bu madde ile Ek 18. maddenin devam eden hukuki uyumsuzluklara nasıl uygulanacağı gösterilmiştir.

4483 sayılı Kanun uyarınca soruşturma izni verilmiş ve bu karar kesinleşmiş olan kişiler yönünden Ek 18. maddenin 1. fıkrası yeniden uygulanmayacaktır. Soruşturma izni istenmeden başlamış ve devam eden ceza soruşturmalarında/davalarında ise Ek 18. madde uyarınca izin istenmesi gerekecektir.

Devam eden rücu davaları yönünden ise davayı açan kamu kurumuna, Ek 18. maddenin ikinci fıkrası çerçevesinde karar vermesi için Mesleki Sorumluluk Kurulu'na başvurmak üzere iki aylık süre verilmektedir. Başvuru yapılmaması halinde dava usulden reddedilecektir.

Ek 18. maddenin uygulama usul ve esaslarının, Sağlık Bakanlığı tarafından ayrıca düzenlenecek bir yönetmelikte düzenleneceği de belirtilmiştir. Ancak henüz yönetmelik düzenlenmemiş ve uygulama başlanmamıştır.

Zorunlu mesleki sorumluluk sigortası ile rücu işlemleri arasında bir ilişki kurulmamış olması da önemli bir eksikliktir. Kamu kaynaklarından ödeme yapılmasına rağmen sigorta şirketlerinde oluşan fondan talepte bulunmaya dönük hüküm düzenlenmemiştir.

KARA MİZAH, POLİSİYE VE POLİTİKA

SEN BEN LEMIN

“

İlk bakışta izleyenin kafasını karıştıracak ve ürkütecek kadar çok karakter var fakat hepsi öylesine nev-i şahsına münhasır ki akıştan kopmak mümkün değil. Mekan tekilliğini zaman zaman tavandan gelen gıcırtilar ve komiserin pencereden dışarıya bakması dışında sadece anlatılanların zihnimizde yarattığı imgeler bozabiliyor.

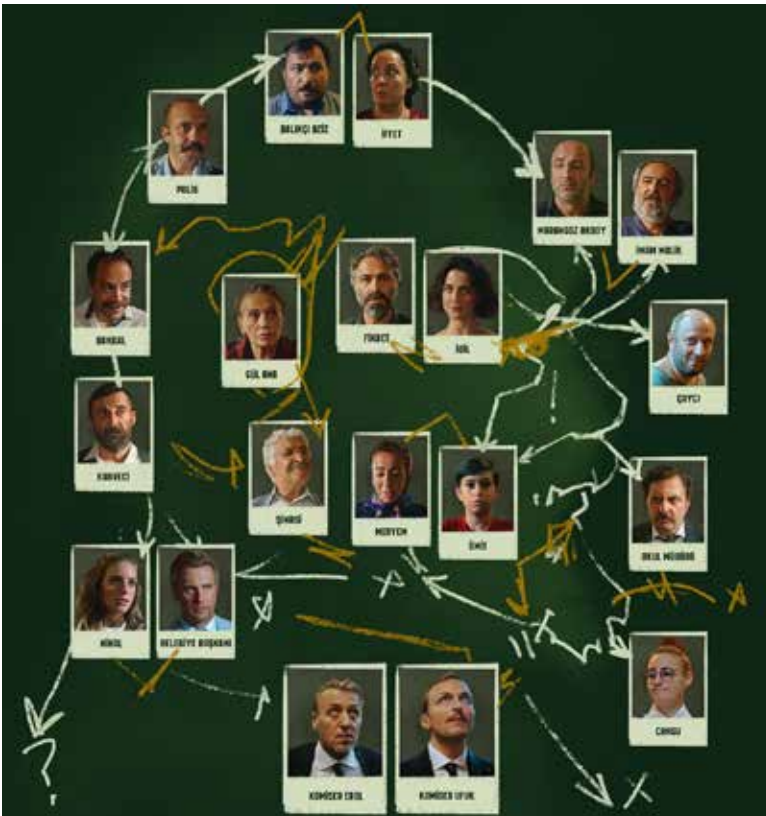
”

Ekim Nehir*

Yönetmenliğini Tufan Taştan'ın yaptığı Sen Ben Lenin, ilk gösterimini 40. İstanbul Film Festivali'nde dünya prömiyerini ise 43. Moskova Film Festivalinde yapmıştı. 32. Ankara Film Festivali'nde 'En İyi Senaryo Ödülü' alan filmin senaryosunu kısa filmleriyle tanıdığımız ve ilk uzun metraj filmini Sen Ben Lenin'le yapan Tufan Taştan ve Barış Bıçakçı birlikte kaleme almışlar. Neredeyse her biri başrol olabilecek 'yıldızlar topluluğu' bir oyuncu kadrosuna sahip film ulusal ve uluslararası birçok festivalde gösterildi.

Film, 90'lı yılların başında yaşanan gerçek bir olayın olası başka bir gerçekliği üzerinden kurgulanmış. Tufan Taştan, Karadeniz kıyısındaki eski Sovyetler Birliği kentlerinden birisinden denize düşüp Akçakoca sahiline vuran, uzun yıllar boyunca Akçakoca kasaba meydanına dikilmesi istenen fakat bunun gerçekleşmemesi sonucu belediyenin deposunda saklanan Lenin heykelinin hikâyesini alternatif bir gerçeklik ve tarih sunarak ele alıyor. “Bu heykel kasabanın meydanına dikilseydi ne olurdu?” sorusunun peşine düşülen filmde bir yandan polisiye bir öykü ilerlerken diğer yandan mizahi ve eleştirel bir ülke panoraması oluşturuluyor.

* Dr., Hekim Sözü Yayın Kurulu Üyesi

Küçük, izole, sıkıcı bir sahil kasabasına günün birinde dalgalar ahşap bir Lenin heykeli getirir. Heykel çeşitli sahiplenmeler ve badirelerden sonra turizm potansiyeli yaratabileceği için belediye tarafından meydana dikilir. Dikilmesiyle birlikte kasaba sıkıcı ve ağır atmosferinden sıyrılır ve zaman hızlanmaya başlar. Başbakan Rus devlet görevlilerinin katılımıyla yapılacak açılıştan bir gün önce heykel çalınır. Lenin'i açılıştan önce bulmaları için Ankara'dan özel görevle iki polis kasabaya gönderilir ve film polislerin Lenin'le ilgili olabilecek kasabalıları sorgulaması üzerinden ilerler. Lenin'i kimler gördü, kimler ilişki kurdu, kim çaldı, neden çaldı hepsi karanlık... İfadelerle olayın arkasındaki büyük resmin ortaya çıkarmak ve en önemli heykeli açılıştan önce bulmak için yapılan sorgular aynı zamanda kasabanın geçmişini aydınlatır.

Soruşturma tek mekanda geçiyor ve film gücünü her bir karakterin olayın birbiriyle ilgili ya da ilgisiz bir yönünü anlatma becerisinden alıyor. Bu açıdan tüm hikaye polisler ve kasaba halkı arasında geçen diyaloglar üzerinden yükseliyor. Her bir karakter bir şekilde Lenin'le temas etmiş ama bu temas bütünü neresine oturuyor, kaçırılma ile ilgisi ne anlayamadığımız gibi her ifade hikaye daha da karmaşıklıyor.

İlk bakışta izleyenin kafasını karıştıracak ve ürkütecek kadar çok karakter var fakat hepsi öylesine nev-i şahsına münhasır ki akıştan kopmak mümkün değil. Mekan tekilliğini zaman zaman tavandan gelen gıcırtilar ve komiserin pencereden dışarıya bakması dışında sadece anlatılanların zihnimizde yarattığı imgeler bozabiliyor sadece.

Filmde öne çıkan soru Lenin heykelinin nerede olduğu. Fakat arka planda yanıtı aranan soru biraz çetrefilli: Lenin mi kasabayı değiştirecek yoksa kasaba mı Lenin'i? Diyaloglar boyunca bu sorunun yanıtına yaklaşıyoruz. Filmin tek mekanda geçmesinin nedeni ilginç. Yönetmen Taştan'ın ifadesine göre aslında ilk senaryo bu filmin öncesini anlatıyor ve çok sayıda mekanda geçiyor. Fakat maddi olanaksızlıklar nedeniyle film çekilemiyor ve mecburen tek mekanda ilerleyen bir hikaye oluşturuluyor. Aslında iyi ki böyle olmuş diyebiliriz. Zira zekice yaratılmış diyaloglar ve iyi oyunculuk-

larla seyri keyifli bir film ortaya çıkmış. Heykeli kimin çaldığı sorusunun peşinde, kara mizah ve polisiyenin iç içe geçtiği bir öykü ortaya çıkıyor ve film 12 günde çekiliyor. Politik bir hikayenin içinde polisiye

ve kara mizah öğeleri-

nin birleştirilmeye çalışıldığı filmde Taştan'ın deyişiyle "her karakter kendi gündeliğiyle ana hikayeye dahil olunca ister istemez kara mizah ortaya çıkıyor. Bireysel olanla toplumsal olan birleşiyor."

Finale doğru giderken zihnimizdeki soru işaretleri azalmak yerine artıyor. Net bir yanıt açık bir çözüm istiyoruz ama nafile. Yönetmen Edip Cansever'e selam çakıp Lenin'i "Ahmet Abiye" bağlıyor. Ah be Ahmet abi, "boyulu poslu" "çok iyi insandın" ne güzel adamdın!

Zamanın asılı kaldığı ama içinden yüz yıl geçen hikayesiyle, tek mekanı kusursuz kullanması, çok başarılı diyalogları ve oyunculuklarıyla, kahkaha attırmayan ama gayet iyi mizahıyla güzel bir film Sen, Ben, Lenin.

Gençlerle baş başa yapay zekâ

Yasemin Demirci'

“

Yapay Zekâ, 2018 yılında yazarın Marksizm ve Bilimler Okulu'nun düzenlediği yaz okulunda “21. yüzyılda teknolojik yönelimler” konuşmasını yaptıktan sonra, gençlerle uzun süren ve hayli etkileşimli tartışmaların nihayetinde kaleme alınmaya başlanmış.

”

Bu sayımızda sizlerle Yordam Kitap'tan yayımlanan ve dokuz kitaptan oluşan “Gençlerle Baş Başa” serisinden Erkin Özalp'ın kaleme aldığı “Yapay Zekâ” kitabını paylaşmak istiyoruz.

Kitaptan önce yazarımızı biraz

tanıyalım. Erkin Özalp 1968 yılında İstanbul'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünden mezun olduktan sonra Marmara Üniversitesi'nde İktisat Teorisi dalında yüksek lisans eğitimi aldı. 1991-2007 yılları arasında Marksist teori dergisi “Gelenek”te yazdı. Bunun dışında,

çalışmalarına Eşitlikçi Forum sitesinin moderatörlüğünü ve İleri Haber sitesi köşe yazılarını da ekleyebiliriz. En önemli eserlerinden biri “Teorisyenimiz Devrimciydi: 21. Yüzyılda Marksizm ve Sosyalizm” adlı kitabı 2012 yılında yayımlandı. Yazar aynı zamanda Karl Marx'ın “Kapital”inin

üç çevirmeninden birisidir. Bunun dışında pek çok Marksist önemli kitap çevirileri Gelenek Yayınları ve Yordam Kitap tarafından yayımlanmıştır.

Yapay Zekâ, 2018 yılında yazarın Marksizm ve Bilimler Okulu'nun düzenlediği yaz okulunda "21. yüzyılda teknolojik yönelimler" konuşmasını yaptıktan sonra, gençlerle uzun süren ve hayli etkileşimli tartışmaların nihayetinde kaleme alınmaya başlanmış. Yine 2020 yılı Ata Soyer Sağlık ve Politika Araştırmaları Derneği tarafından düzenlenen "Amfi 'de Anlatılamayanlar" başlıklı etkinlikler kapsamında yazarın yaptığı "Das Kapital ve yeni teknolojiler" sunumunun ardından gençlerle yaptığı tartışmalar da kitap için yol gösterici olmuş.

Yaklaşık 1955'den beri kavramsal olarak tartışılan yapay zekâ nedir, yapay zekâdan beklenen nedir, sorularının Marksist ve bilimsel bakış açısıyla tartışmasını bu kitapta bulacaksınız. Kabaca insan zekâsını gerektiren işleri makine-lerin yapması olarak da tanımlanabilen yapay zekâ için bir zamanlar bilim kurgu filmlerinde izlediğimiz, akla hayale sığmayan inovasyonların ve insanların emirlerine uymamaya karar veren bilgisayarların bugün bir kısmı gerçek oldu.

Yapay zekâ alanındaki ilerlemeler, uzmanlarda da gerçek yaşamdaki pek çok sorunun büyük veri ve algoritmalar yardımıyla yakın gelecekte çözülebileceği inancını üretiyor.

Yanı sıra bazı yapay zekâ alanındaki ilerlemeler, yaşamdaki pek çok sorunun büyük veri ve algoritmalar yoluyla yakın gelecekte çözülebileceği inancını uyandırıyor.

Şöyle düşünüyorlar: Örneğin doktorların çoğu yoğun çalışma tempoları sebebi ile güncel tıp literatürü mükemmel bir biçimde takip edemezler. Ya da dikkat dağınıklığı, yorgunluk sebebi ile herhangi bir hasta için karar almakta güçlük çekebilirler. Dolayısıyla bu tür sorunları yaşamayan bilgisayarlarla çok daha güvenilir tahminler yapılabilir. Tabi ki gerçek yaşamda elimizdeki verilerle ve yapay zekâ teknikleriyle bu mümkün değil.

İnsanlığın pek çok sorununun çözümüne katkıda bulunabilecek olan yapay zekâ maalesef teknoloji şirketlerinin elinde ve sadece bu şirketlerin karlarını arttırmak için kullanılıyor.

Bir solukta okunabilen bu kitap ve tüm seri hem yetişkinler hem de gençler için ön açıcı nitelikte. Keyifli okumalar.

ETKİNLİK TAKVİMİ

01 NİSAN 2022

Pandemide hayatını kaybeden hekim ve sağlık çalışanlarını sevgi, özlem ve minnetle andık.

07 NİSAN 2022

"Vardiyalı çalışmada işyeri hekiminin rolü" konulu web seminer yapıldı.

08 NİSAN 2022

Düş gezileri "Gizemli Kent Hatay Turu"yla devam etti.

11 NİSAN 2022

"Özel sağlık sektöründe hekimler nasıl çalışmalı? Şirket mi (4b)? Çalışan mı (4a)?" Başlıklı panel gerçekleştirildi.

12 NİSAN 2022

"TBMM'de görüşülen torba yasa hekimlerin vergilendirilmesi ile ilgili neler getiriyor" sorusuna ilişkin basın toplantısı gerçekleştirildi.

16 NİSAN 2022

İstanbul Tabip Odası genel kurulu Şişli Nazım Hikmet Kültür ve Sanat Evi'nde yapıldı.

28 NİSAN 2022

"Kimse dokunamaz meslek örgütümüzün bağımsızlığına!" basın açıklaması gerçekleştirildi.

01 MAYIS 2022

Maltepe'de 1 mayıs coşkusu: Birlikte değiştireceğiz!

10 MAYIS 2022

Birlik ve Dayanışma Sendikası, Yönetim Kurulumuzu ziyaret etti.

11 MAYIS 2022

"Tükenmeyen Hekimlik" kitap tanıtımı yapıldı.

12 MAYIS 2022

Düş gezileri "Kuzey Afrika'nın Mistik Ülkesi Fas Turu" ile devam etti.

18 MAYIS 2022

Gezi davası mahkûmiyetlerine karşı adalet nöbetinin 23. Gününe katıldık.

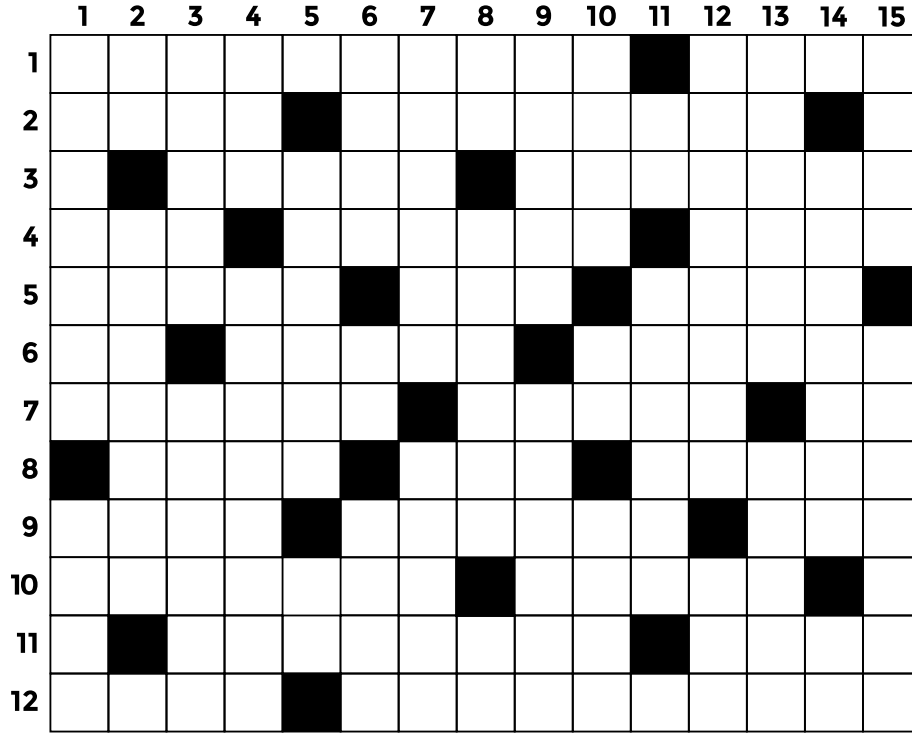
31 MAYIS 2022

İstanbul Aile Hekimliği Derneği (İSTAHED) yönetim kurulu, yönetim kurulumuzu ziyaret etti.

BULMACA

HAZIRLAYAN:
ÇAĞATAY GÜLER

ACROSS: 1. A large blood vessel beneath the tunnel of Corti in the basilar membrane. - Gustav, Austrian physi-
cian, 1859-1935, ... reaction, ... test, ... -Bunnell test. 2. Prefixes meaning eight. - Hendrik van, Dutch obstetrician,
1651-1724, ... pelvis. 3. Plural of atrium. - Resembling or containing tin. 4. Abbreviation for homoarginine. - Prefix
meaning same, alike. - Acronym for tumor-infiltrating lymphocytes. 5. A genus of Asian palms. - Abbreviation for
erythrocyte sedimentation rate. - Prefix used to signify submultiples of one trillionth. 6. Prefix meaning again or
backward. - Abbreviation for hypoxanthine guanine phosphoribosyltransferase. - Impure potassium carbonate.
7. Homologous unit of approximately 110-120 amino acids, groups of which make up the light and heavy chains
of the immunoglobulin molecule. - A prefix meaning loss or (congenital) absence of, miscarriage, abortion. -
Abbreviation for ventriculoatrial. 8. The contracted termination of the infundibulum of the brain. - A colloidal
dispersion of a solid in a liquid, or droplets of a liquid in a liquid. - Pertaining to the ileum. 9. The residue remain-
ing after percolation of a drug. - Something that treatment is curative. - Prefix meaning dissolution. 10. A
sediment or precipitate. - Toward the middle point or midline plane. 11. Relating to the hallux. - A suffix meaning
an agent that kills, or the act of killing. 12. An organic radical derived from an aromatic compound by removing
a hydrogen atom. - Any of a class of substances obtained either as exudations from certain plants or prepared by
polymerization of simple molecules.

DOWN: 1. Franz, German internist, 1872-1950, ... test. - Abbreviation for 3, 4-methylenedioxymethamphetamine.
2. Abbreviation for alternating current. - Plural of areola. 3. To gaze fixedly at anyone or anything. - John B., U.S.
surgeon, 1857-1916, ... drip, ... button, ... percussion. 4. Abbreviation for saliva alcohol test. - A carbon material
obtained by heating wood or other organic matter in the absence of air. 5. Suffix meaning excessive flow. -
Abbreviation for vertebral column length. 6. Prefix meaning private, distinctive, peculiar. - Abbreviation for pain.
- A clear yellow or orange fluid produced by the liver. 7. Rotating tool used to shape or enlarge a hole in bone or
a tooth. - Arrangement of teeth on a trial denture base. 8. Abbreviation for arteriovenous; atrioventricular. - A
central canal containing blood capillaries and the concentric osseous lamellae around it occurring in compact
bone. - The symbol for carbon monoxide, cobalt; coccygeal. 9. Edmund, German surgeon, 1828-1916, ... -Trélat
sign. - The period of greatest intensity. 10. Prefix denoting within. - platinum. - Jules A., French surgeon,
1806-1861, ... suture. 11. Abbreviation for Terminologia Anatomica. - Proteins found in the outer membrane of a
double membrane that allow permeability in most small molecules. 12. A reduced pentose. - angiotensin-con-
verting enzyme (abbrev.). 13. An ointment used in treating bruises. - Richard W.B., English physician, 1902-1966; ...
-van Creveld syndrome. 14. Lajos de, Hungarian chemist, 1851-1936, ... reagent. - Abbreviation for dental index. 15.
Abbreviation for Licentiate of the Royal College of Surgeons. - An element of group VII of the periodic table.

ACROSS: 1. VASSPRALE / PAUL 2. OCTA / DEVENTER / R 3. L / ATRIA / STANNIC 4. HAR / HOMOMO / TILS 5. ARECA / ESR / PICO 6. RE / HGPR / POTASH
7. DOMAIN / ECTRO / VA 8. LURA / SOL / ILEAL 9. MARC / BENIGN / LYO 10. DEPOSIT / MEAL 6 11. M / HALLUAL / CIDE 12. ARYL / EPOXYRESIN
DOWN: 1. VOLHARD / MDMA 2. AC / AREOLAE / R 3. STARE / MURPHY 4. SAT / CHARCOAL 5. P / RHAGIA / SL 6. IDIO / PN / BILE 7. REAMER / SETUP 8. AV / OSTEO / CO
9. LESER / CLIMAX 10. ENTO / PT / GELY 11. TA / PORINS / R 12. PENTITOL / ACE 13. ARNICA / ELLIS 14. U / ILOSVAY / DI 15. LRCS / HALOGEN

ÖZEL SAĞLIK SEKTÖRÜNDE HEKİM OLMAK

Hekimler, sağlıkta dönüşüm programının bir sonucu olarak sağlığın metalaşması ile birlikte giderek emekleri üzerindeki yetkilerini kaybetmektedir. Bu durum çalışma biçimini doğrudan etkilemiştir. Hekimler, ücretlerindeki azalmanın yanı sıra iş sözleşmesi (4a - bordrolu) yerine hizmet alım sözleşmesi (4b - şirket) ile çalışmaya zorlanmaktadır. Bu dönüşüm için sağlık sermayesi hekimlere yönelik ikna, tehdit, işe son verme dahil her türlü etik dışı yöntemi uygulayabilmektedir.

Özel sağlık sermayesi, çalışan hekimlerin anayasadan ve iş hukukundan kaynaklı haklarından ve bu hakların kendisine getirdiği sorumluluklardan kurtulmayı hedeflemektedir. Bu kurtulma isteği yalnızca idari ve ekonomik nedenlerle sınırlı olmayıp hekimlerin örgütlenmesinin de engellenmesi hedeflenmiştir.

**İSTANBUL
TABİP ODASI**

TÜRKAN SAYLAN

Bir yandan hekim olarak ülkemizin önemli halk sağlığı sorunlarının çözümündeki öncülüğüyle, diğer yandan demokrat ve aydın kişiliğiyle kadın ve kız çocuklarının eğitimi alanında yaptığı kalıcı, devrim niteliğindeki hizmetlerle, demokrasinin korunmasına katkılarıyla halen aramızda.

Sevgi, saygı ve minnetle anıyoruz

İSTANBUL
TABİP ODASI